

дайджест найцікавішої інформації та аналітики: ВЕБСАЙТИ, ЕЛЕКТРОННІ ТА ДРУКОВАНІ ЗМІ УКРАЇНИ, ets

www.eko-bud.com.ua

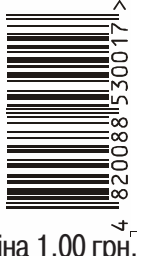
Щочетверга с.12

Добрий ранок!
ТЕЛЕ
РАДІО
ІНТЕРНЕТ

НОВИНИ

№ 43
(143),
6 – 13
листопада
2008 р.

ЧЕТВЕРТОВИЙ ВИПУСК

Існує досить світла для тих, хто хоче бачити, і досить мороку для тих, хто не хоче. Б. Паскаль

Американські ЗМІ посилаючись на результати екзит-поллів повідомили, що кандидат від Демократичної партії набрав 338 голосів у Колегії виборщиків, які представляють усі штати США та федеральний столичний округ Колумбія. Для перемоги необхідно заручитися підтримкою щонайменше 270 виборщиків.

Барак Обама - новий президент США!

Барак Обама, після складення присяги 20 січня 2009 року, стане першим темношкірим президентом США за всю історію країни. Він буде 44 президентом США.

Суперник Обами, сенатор Джон МакКейн, кандидат від Республіканської партії, за попередніми даними має 156 голосів виборщиків.

Сенатор Джон МакКейн уже зателефонував Бараківі Обамі і привітав його з перемогою. "Американський народ сказав своє слово" - заявив МакКейн. Джон МакКейн закликав своїх прихильників привітати новообраного президента країни.

Крім президента, американці у вівторок обирали усіх 435 членів Палати представників Конгресу, а також 35 зі 100 сенаторів.

Згідно з повідомленнями американських засобів масової інформації, явка виборців в голосуванні була дуже висока.

Перший посол України у США, народний депутат Олег Білорус в ефірі Радіо Свобода заявив: "Я хотів би поздоровити американських громадян з таким історичним рішенням. Демократ переміг, перемогла американська демократія, перемогли американські громадяни і вперше в історії США чорношкірий громадянин США сенатор Обама очолить цю велику країну".

За словами Олега Білоруса, для України вибір громадян США означає, що відносини демократичного партнерства, відносини стратегічного партнерства України з Сполученими Штатами можуть набути нового етапу розвитку.

"Я сподіваюся, що в економічній, науковій, технічній і особливо в сфері колективної безпеки наші дві країни будуть співпрацювати більш активно. Україна особливо потребує на цьому етапі того, щоб стати членом колективної безпеки, щоб інтегруватися в євроатлантичні системи і структури", - сказав в ефірі Радіо Свобода голова парламентського комітету з закордонних справ, колишній посол України у США Олег Білорус.

За словами Білоруса, новообраний президент США Барак Обама, "може внести величезний вклад у вирішення цієї доленосної проблеми для України".

Торкуючись питання українсько-американських стосунків після приходу у Білий Дім нового президента Барака Обами та його команди, Посол США в Україні Вільям Тейлор відзначив: "Під час виборчої кампанії обидва кандидати на президентську посаду продемонстрували зацікавленість у збереженні добрих взаємин з Україною. Я знаю кількох радників Обами, які вчезували увійдуть до його адміністрації - вони з великим ентузіазмом ставляться до розвитку відносин між США та Україною. Ці люди або працювали в українському напрямку, або ж відвідували Україну і знають її потенціал".

Що ж до перспектив отримання Україною ПДЧ у НАТО, Вільям Тейлор сказав: "Рішення щодо ПДЧ - це рішення, яке має ухвалювати Україна. За умов стабілізації політичної ситуації, Україна має шанс отримати ПДЧ, вірогідно, наступного року".

radiosvoboda.org

голодувати за незалежність

«62,2% громадян України готові поступитися економічним благополуччям заради збереження незалежності держави, 20,2% - готові поступитися незалежністю задля економічного благополуччя. 17,6% українців - не визначилися. Такі дані загальноукраїнського соціологічного дослідження оприлюднив Центр з інформаційних проблем територій Національної Академії Наук України.

Опитування показало, що готовність громадян України в різних регіонах, поступитися незалежністю України задля економічного благополуччя, не значно різниться, абсолютна більшість неготова до такого кроку. Так, найменше бажаючих поступитися незалежністю України, як і очікувалося у Західному регіоні (куди включили Закарпатську, Львівську, Івано-Франківську, Чернівецьку, Тернопільську, Волинську, Рівненську області) - лише 13,5%, а майже 69,8% - проти такого варіанту.

У Східному регіоні (Харківська, Луганська, Донецька, Дніпропетровська області) - 23,8% громадян готові поступити незалежністю заради економічного благополуччя, 63% - проти. У Південному регіоні (Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька області, Крим, Севастополь) - за 16,9%, проти - 64,9%. І у Центральному регіоні (Хмельницька, Житомирська, Вінницька, Черкаська, Кіровоградська, Київська, Чернігівська, Сумська, Полтавська області та місто Київ) - за 22,3%, проти 56,5%.

Таким чином, в умовах фінансової та економічної кризи, менше чверті громадян України можуть погодитися на ліквідацію незалежності заради економічного благополуччя, однак абсолютна більшість населення держави - навіть при погіршенні ситуації, буде чітко стояти на невідворотності незалежності України. Загальноукраїнське дослідження проводилося 29-31.10 2008 року. Допустима похибка 1,5%. oglydach.com

"У телеграмі з внутрішньої пошти ПІБ фігурували "інвестори, які володіють 70% акцій". У документі наголошується, що формується новий склад наглядової ради і правління, на посаду голови якого запропонований Ігор Францкевич", - сказав він.

Прес-секретар ПІБ Світлана Кушнір повідомила, що тимчасовий адміністратор Володимир Кротюк вже представив экс-голови правління "Індекс-банку" і "Райффайзенбанку Україна" Францкевича як першого заступника голови правління ПІБ, і вчора ж він приступив до роботи.

Нацбанк призначив в ПІБ тимчасову адміністрацію, усунув від виконання обов'язків його керівництво і ввів піврічний мораторій на задоволення вимог кредиторів 7 жовтня ц.р.

Власники ПІБ - сім'я Матвієнка - і представники НБУ називали причиною введення тимчасової адміністрації рейдерську атаку на установу, після якої вкладники ПІБ стали масово знімати депозити, і Нацбанк був вимушений видати йому кредитну лінію на 5 млрд. грн. Сім'я Матвієнка вже два місяці шукає стратегічного інвестора, найнявши для продажу ПІБ два інвестиційні банки.

Джерело в НБУ повідомило, що на Францкевича покладений обов'язок разом з тимчасовим адміністратором скласти план санації ПІБ.

"Впродовж двох тижнів має бути розроблений план фінансового оздоровлення банку, - сказав він. - Після його затвердження Нацбанком буде скасована тимчасова адміністрація і знятий мораторій на повернення коштів. Представникам тимчасового адміністратора дано завдання розпочати підготовку до передачі справ новому правлінню".

Він додав, що завтра планується провести прес-конференцію і оголосити про операцію, а брати Ключові повинні будуть до виведення тимчасової адміністрації провести додаткову емісію акцій. "Як вони підвищать ліквідність банку, я не знаю, тому що була негласна інформація, що уряд виділить Ощадбанку і "Укр-ексімбанку" по 1 млрд. грн, за які вони викуплять нові акції ПІБ, - сказав чиновник. - Я думаю, пізніше Нацбанк ще рефінансуватиме ПІБ. За найскромнішими підрахунками, на це потрібно не менше 10 млрд. грн". Але 31 жовтня депутати прийняли закон, згідно з

Брати Ключові купили 70% акцій "Промінвестбанку"

Народні депутати від Партії регіонів, брати Сергій і Андрій Ключові стали власниками 70% акцій "Промінвестбанку" (ПІБ) і планують з відомо Нацбанку його санувати, призначивши головою правління экс-главу "Індекс-банку" Ігора Францкевича. Про це повідомляє "Комерсант-Україна". Протягом двох тижнів він повинен надати чіткий план санації і провести депозитізацію банку. Після цього Нацбанк введе з ПІБ тимчасову адміністрацію і зніме мораторій на виконання вимог кредиторів.

яким націоналізація ПІБ пройде на загальних підставах.

"Я пояснював в Кабміні, що зробити це тепер неможливо, хоча і був раніше готовий допомогти вкладникам ПІБ", - сказав голова правління Ощадбанку Анатолій Гулей.

Голова правління "Укресімбанку" Віктор Капустін із самого початку був проти цієї ідеї. "Коли на зустрічі з президентом його запитали, що він думає про санацію ПІБ "Укресімбанком", він відповів: "Ви що, замість одного проблемного банку хочете отримати два?", - повідомили два банкіри-учасники зустрічі з президентом.

Гулей вважає, що залучення в ПІБ Францкевича говорить про серйозність намірів нових інвесторів, які швидко виведуть банк з кризи.

На думку експертів, брати Ключові давно планували отримати контроль над ПІБ. За словами одного з банкірів, навесні брати Ключові пропонували сім'ї Матвієнка 1 млрд. дол. за акції, потім - 500 млн. дол., а потім 300 млн. дол.

За даними Нацбанку, на 1 липня "Промінвестбанк" серед 178 українських банків займав шосте місце за активами (27,539 млрд. грн) із статутним капіталом 200,175 млн. грн, власним капіталом 2,8 млрд. грн. і зобов'язаннями у розмірі 21,876 млрд. грн.

gazeta.ua

Юлія Тимошенко – Сфінкс №1 української політики

Ось уже майже 10 років Юлія Тимошенко залишається загадкою для журналістів, політологів, а над усе – для українського електорату. Вона має багато палких прихильників і не менш пристрасних супротивників. Якщо перші з величезним пієтетом сприймають кожне її слово як божественне одкровення, то другі не вірять жодному. Тимошенко залишається таким собі Сфінксом української політики, про справжні наміри і мету якого, про внутрішній морально-психологічний рушій вчинків цієї діячки активно сперечаються як у політологічних салонах, так і на кухнях пересічних українців. Останнім часом ці дискусії стають більш предметними, адже наші люди поступово вчаться зіставляти заяви політиків з їхніми діями і помічати, що діло дуже часто в них заперечує слово.

Соратник Тимошенко – Онопенко повернув Медведчука до влади

Верховний суд України фактично поновив Віктора Медведчука членом Вищої ради юстиції. Про це Українській правді повідомили інформовані джерела у судовій владі. «Верховний суд скасував усі рішення та ухвали, якими було зупинено членство Медведчука у Вищій раді юстиції», – сказав співрозмовник «Української правди».

За його словами, про поновлення Медведчука уже повідомив голова Верховного суду Василь Онопенко на засіданні секції Вищої ради юстиції. Медведчук у 2004 році був повторно обраний членом Вищої ради юстиції за квотою юридичних вузів, однак не прийшов на складення присяги до парламенту. Після відмови Медведчука від присяги Вища рада юстиції припинила його повноваження, а на місце екс-лідера СДПУ(о) з'їзд представників юридичних вузів висунув Андрія Бойка – декана юрфаку Львівського університету.

Однак у 2007 році Вища рада юстиції поновила повноваження Медведчука. Тоді уже Бойко взявся оскаржувати це рішення. Спочатку Личаківський райсуд Львова за позовом Бойка зупинив членство Медведчука у Вищій раді юстиції, потім апеляційний адміністративний суд Львівської області підтвердив законність цього рішення. Вищий адмінсуд залишив попередні вердикти у силі.

І зрештою, зараз Верховний суд скасував усі попередні рішення, які позбавляли Медведчука членства у Вищій раді юстиції, і заклав провадження по справі. pravda.com.ua

Дивлячись на палкі промови прем'єрки, я завжди згадую свого студента-африканця з Київського інституту театрального мистецтва, який привертая увагу тим, що навчати його акторської майстерності не було ніякого сенсу, бо він мав природну обдарованість і коли щось виголошував, то робив це абсолютно щиро, з глибокою переконаністю.

Проте, якщо згодом він виголошував щось зовсім протилежне, щирість, впевненість і переконаність нікуди не зникали...

Однак з плином часу навіть блискучі імпрези пані Юлії змушують невесело замислюватися. Поведінка в Москві, коли в її присутності російський президент ображав главу української держави (за явного співчуття Тимошенко), запам'ятається надовго і ще матиме наслідки в її кар'єрі.

Ця поведінка свідчила про цілковиту відсутність державницької гідності й навіть зеленої уяви про етику державного діяча. Чи можна уявити, щоби в присутності Ангели Меркель хтось наважився ображати федерального президента Німеччини, а в присутності Сільвіо Берлусконі президента Італії?

До речі, в цьому відношенні багатьом нашим політичним фігурантам, у тому числі й Тимошенко, дай Боже зрости до рівня політиків пострадянського простору.

Коли російські війська наступали на Тбілісі, журналістка 5-го каналу Губіна брала інтерв'ю в екс-спікера парламенту Грузії Ніно Бурджанадзе. Губіна запитала, як скривджена президентом екс-спікер оцінює дії Михайла Саакашвілі, вочевидь, за нашою звичкою, очікуючи каскаду звинувачень. Але пані Ніно з гідністю закрила тему, сказавши: «Я думаю, що зараз не час і не місце обговорювати дії нашого президента».

Запитання провокує і діяльність газети, що її вважають близькою до Юлії Тимошенко. Коли редактором «Вечерних вестей» був пан Ткаченко, її ще можна було читати людям, які лояльно ставляться до України.

Але після того, як з незрозумілих причин Ткаченка прибравли, а видання очолив такий собі пан Ковальов, газета змінилася до невпізнання, за винятком збереження абсолютно негативного ставлення до Ющенка і релігійно-захопленого – до Тимошенко.

Газета стала рупором войовничої українофобії, на її шпальтах запанували «зірки» на кшталт Сергія Бурова, який в перспективі має всі шанси випередити Дмитра Табачника у «палкій любові» до України.

Досить звернути увагу на лексику цього журналіста: «свідоміє» (саме так у лапках) – так Буров називає українців,

яким не байдуже, що буде з їхньою країною, мовою і культурою. Ідейно-близький до нього колишній віцепрем'єр застосував поняття «свідомі ти», вочевидь, плутаючи українську історію з історією іншої країни, де були покарані Богом содоміти, Содом і Гоморра.

Статті Бурова містять постійні прокляття на адресу українських націоналістів («тупий і настирливий націоналізм»), таврування українського телебачення, що на думку Бурова, у порівнянні з російським, є суцільною нісенітницею, культурна політика України, як він навіює читачам, «спрямована на знищення в Україні всього російського», а керівництво України, напевно, за винятком Тимошенко – то «пані – лівідатори російської мови».

Немає жодної потреби спростовувати істерики Бурова, тим більше звертаючись до аудиторії, здатної мислити власними мізками. Чого варті лише запевнення іншого автора «ВВ», що в разі вступу України до НАТО, Румунія забере у нас Південну Бессарабію, Північну Буковину і острів Зміїний.

Все з точністю до навпаки: якщо Україна стане членом НАТО, то на будь-яких територіальних претензіях до неї буде поставлено хрест, бо такі претензії суперечать фундаментальним засадам Північноатлантичного Альянсу.

Ну а твердження на кшталт того, що Росія не має жодних територіальних претензій до України, можуть викликати тільки усмішку...

Та ж газета звинувачує гетьмана Мазепу, «який зрадив імператора Петра I», і Карла XII, який, «ганебно втік з поля битви під Полтавою». На жаль історичне невігластво є фірмовою рисою «ВВ».

Добре, бодай, що «ВВ» не пише, що Мазепа зрадив Україну. Це вже певний поступ у порівнянні з радянськими часами.

Інший автор «ВВ», такий собі Воржевітін, дав захоплений репортаж про провокаційну витівку сепаратистського руху так званих русинів у Мукачевому в рубриці «Во дають!».

Купка провокаторів, що представляють (як вони стверджують) інтереси менш ніж 2% українського населення Закарпаття, вимагала створення автономної республіки і погрозувала всеєвропейським скандалом, якщо вимоги не будуть задоволені.

Треба віддати належне пану Воржевітні, який чесно написав про те, що акцію 109 осіб у будинку російського драматичного театру підтримували ще 100 осіб – членів проросійської молодіжної організації «Родіна». Хоча і без Воржевітіна ясно, звідки «ноги ростуть» у так званого русинського руху.

Судячи зі всього, з тональності

статті, з підбору фактів і «фактів», «ВВ» глибоко співчуває організаторам мукачевської акції... Хочеться запитати пані прем'єрку, чи поділяє вона те, що пише ця газета, котру мільйони українців ототожнюють з Юлією Тимошенко? Чесна відповідь допоможе виборцям визначитися.

А днями народний депутат від БЮТ Олександр Фельдман у телеефірі звинуватив СБУ в тому, що служба «відбілює терористів з ОУН-УПА». Хотілося б знати, чи поділяє Тимошенко такі погляди свого нардена?

Принаймні, виборцям Західної і Центральної України було б дуже цікаво про це дізнатися. Ще кілька років тому, на пряме запитання про відновлення історичної справедливості щодо учасників боротьби за державну незалежність України, Тимошенко заявила, що треба перевірити кожного ветерана ОУН-УПА і якщо за ним немає злочинів, визнати його.

Дивно, а чому ж немає такого ж самого підходу до тих, хто воював «За Родіну (нашу советскую), за Сталіна!», тобто за ствердження тоталітарного режиму, який після війни влаштував в УРСР новий штучний голод, жертвами якого став щонайменше мільйон людей?

Є ще чимало вчинків прем'єрки, що дуже дивують.

Наприклад, навіщо було у вересні поточного року разом з Партією регіонів ухвалювати закони, що важко зрозуміти по-іншому, ніж оголошення війни президентові, скасування найважливіших його повноважень, як гаранта суверенітету і національної безпеки України, щоби вже у жовтні ставати на коліна і заявляти, що вона готова геть на усе, прагне задовольнити всі вимоги глави держави, аби тільки не було дострокових виборів, які вона сама спровокувала?

І чому вона почала відверто провокувати політичну нестабільність в Україні саме напередодні чергового саміту НАТО, де Україна мала непогані шанси на отримання ПДЧ?

Коли Тимошенко давала інтерв'ю каналові «Інтер», журналіст запитав у неї наприкінці розмови: «Коли Ви останній раз зустрічалися з Віктором Медведчуком?» – вона мило усмінулася, сказавши щось на кшталт того, що інтерв'ю було для неї дуже приємним, але воно вже закінчилося...

Коли весь склад БЮТ у Верховній Раді проголосував за закон про державну службу, де передбачалося обов'язкове володіння державними службовцями російською мовою, прем'єрка чомусь не побачила в цьому суперечності зі своїми публічними заявами про відданість українській як єдиній державній мові України.

Хоча насправді ухвалений БЮТ разом із Партією регіонів закон надавав російській статус державної мови де-факто. Бо якою є мова, котрою повинен володіти (в обов'язковому порядку) урядовець? Звісно, державною.

Отже БЮТ вирішив дуже хитро-мудро: формально в Україні державна мова українська, а фактично – російська. Однак на цьому фокусі БЮТ було спіймано за руку і тоді Тимошенко почала верзти щось абсолютно непереконаливе, мовляв, ніто перед голосуванням зі складу БЮТ того законопроекту Партії регіонів не читав.

Що ж це виходить? Політична сила Юлії Тимошенко здатна ухвалювати закони, не читаючи їх, не знаючи за що, власне, вона голосує? Тоді тут уже йдеться про патологічну безвідповідальність, авантюризм і навіть злочин перед державою і виборцями.

Мені особливо цікаво, як за цей закон проголосував член БЮТ Володимир Яворівський, який по радіо дуже вболіває за українську мову. Невже він також не читав?

Коли в жовтні на Майдан Незалежності прийшли прихильники ОУН-УПА, щоб відсвяткувати 66-ту річницю утворення повстанської армії, підлеглі політичного союзника Юлії Тимошенко міністра внутрішніх справ Юрія Луценка влаштували побиття цих людей, подібне до побиття учасників поховання патріарха Володимира на Софіївському Майдані за часів Кучми.

Міліціанти звинувачували симпатиків ОУН-УПА, що в них не було дозволів виходити на Майдан Незалежності. Водночас МВС абсолютно не звертало уваги на збіговисько комуністів і вітрекців на тому ж Майдані, незважаючи на відсутність у тих будь-яких дозволів...

Абструкція, що її влаштувала Юлія Тимошенко Збройним Силам України, відмовившись фінансувати їх згідно із законодавством якраз після подій у Грузії?

Це вже не слова на дівочі посиденьки з Путіним у Москві, а конкретні й цілком однозначні дії. Це політика.

То яких же висновків має дійти людина, що уважно проаналізує ці, й не тільки ці факти, що яскраво характеризують діяльність прем'єр-міністра України? Звісно, всі ці кроки є сигналом, знаком, тільки б ще дізнатися, кому саме і з якою метою?

Igor Lossev,
доцент НаУКМА
pravda.com.ua

Що таке авторитаризм?

Можна знайти безліч визначень авторитаризму, більшість яких сходяться в тому, що це зосередження влади в одних руках. Далі частина визначень вважають такий режим влади демократичним, частина – недемократичним.

На авторський погляд, авторитаризм це частково демократична влада, за якої частина економічних та громадянських свобод зберігається, а частина обмежується.

Окрім того авторитаризм варто відрізнити від диктатури. Якщо авторитарна виконавча влада хоч якось намагається робити вигляд своєї законності та зберігає дієвість інших гілок влади, то диктатура це прямий диктат виконавчої влади щодо інших гілок влади та зміна законів під поточні завдання.

Авторитаризм також розрізняють за походженням та використовуваними інструментами.

Розрізняють такі різновиди авторитарних режимів: монархія, традиційна та гегемоністська олігархія, егалітарний або соціалістичний авторитаризм, військовий авторитаризм та теократія. Можуть бути також різні комбінації таких режимів.

Авторитаризм виникає в різних ситуаціях, але схожість рис таких ситуацій полягає у наступному: по-перше, нерозвинутість демократичних інститутів та демократичних традицій самоуправління;

по-друге, дуже вузьке коло людей в країні, що мають управлінську компетенцію;

по-третє, кризовий стан, до якого доводить тривалий безлад в країні.

Як демократія породжує авторитаризм?

Традиційно в історичних описах чи аналізах ситуації виникнення авторитаризму звертають увагу на два напрямки – наявність соціально-економічних передумов та готовність до дій сильної особистості чи особистостей, що прагнуть влади.

Але все це не є достатніми причинами для виникнення того особливого стану, який зветься авторитаризм. Погані соціально-економічні умови чи готовність до рішучих дій сильних особистостей стають в історії значно частіше, ніж виникає авторитаризм.

Авторитаризм це наслідок не стільки соціально-економічних умов, які часто бувають поганими, і не готовності до жорстких дій якогось з лідерів, бо такі лідери в будь-яких суспільствах майже завжди є.

Авторитаризм – це наслідок неможливості вирішити проблеми демократичними засобами. Авторитаризм – це глухий кут демократії. Він починається набагато раніше, ніж власне реалізується всередині політичної системи демократичного до того часу суспільства.

Авторитаризм починається з неефективності держави як такої, тобто з неефективності державного апарату, на який коштів з бюджету та хабарів витрачається все більше, а ефективність дій державної влади стає все менше.

Причому, як правило, спроби виправити ситуацію неефективності держави намагаються одразу декілька доволі впливових політичних сил. Чому вони не можуть це зробити?

Демократія має два досить суперечливі засновки – сукупна популярність (легітимність з боку всього суспільства) та ефективна компетентність представницької влади.

Їх вдається поєднувати у відносно мирні періоди, коли соціально-економічна ситуація доволі стабільна. Але під час погіршення соціально-економічної ситуації кожна з впливових політичних сил намагається запропонувати свою компетенцію задля підвищення ефективності компетентності влади за однієї умови – свого повного домінування біля влади.

Тобто перевага однієї з компетенцій, яка має часткову легітимність, стає головним мотивом політичної конкуренції. Оскільки частина виборців це не більшість виборців, то в демократичній системі влади виникає конфлікт між сукупною популярністю та ефективною компетентністю.

З точки зору політичної теорії – в стабільній соціально-економічній ситуації для досягнення ефективної компетентності влади існує консенсус між політичними силами. В нестабільній – компроміс.

Консенсус – принципове поєднання компетенцій політичних сил задля ефективної компетентності влади. Компроміс – урівноваження волі політичних сил задля хоча б якої-небудь компетентності влади.

Таким чином консенсус та компроміс – не тільки теоретично різні способи досягнення рівноваги між сукупною популярністю та ефективною компетентністю, вони ще й є різними за складністю політичними механізмами, що застосовуються в різних ситуаціях.

В умовах нестабільності, збереження компетентного консенсусу впливових політичних сил не дозволяє здійснювати рішучі кроки, бо це вимагає багато часу (робота експертів + укладення політичних угод), а ситуація не може чекати, вона постійно погіршується.

Отже доводиться переходити до компромісу частково компетентних воль політичних сил. Але компроміс теж потребує часу (на здійснення ціннічних політичних торгів). Якщо ситуація і далі погіршується, то навіть компроміс не може

авторитаризму, проте немає можливостей – нема авторитарних лідерів, нема інфраструктури авторитарної влади, нема традицій підтримки такої влади.

Але іноді в таких оцінках помилялися. Тоді, коли на авторитаризм виникав суспільний запит. Тобто суспільний запит породжує авторитарні орієнтації в суспільстві, які дуже швидко сприяють появі авторитарних лідерів та створенню авторитарної інфраструктури.

Простіше кажучи, авторитаризм виникає тоді, коли він здається меншим злом, ніж той бардак, який відбувається в країні. Особливо велика ймовірність виникнення авторитаризму в умовах кризи.

Майже так само як короля коронують на царство, так і авторитарного лідера приводить до влади народне бажання наведення порядку, виведення країни з безладу, недопущення розбрату і конфліктів, захист територіальної цілісності та суверенітету.

Великим чинником суспільного запиту на авторитаризм є роздратування суспільства, що межує з ненавистю, до діючих публічних політиків, носіїв влади, яких суспільна свідомість звинувачує

таної, інноваційної, спрямованої на ефективність національної влади в умовах розподіленого суверенітету за зовнішнього управління країною.

По-друге, структурні реформи та бюджетна революція, тобто такі зміни в економіці країни, які роблять її економіку внутрішньо ліквідною, більш самодостатньою, тобто здатною швидко переорієнтуватися на внутрішнє споживання, менше залежною від експорту та імпорту та від зовнішніх енергоносіїв (здобуття економічного суверенітету).

По-третє, зміна соціальної структури суспільства, обмеження всевладдя олігархії та інтенсивний розвиток середнього класу. Причому середній клас це не брокери, ріелтери та клерки, як це часто вважають у нас, а професіонали, що зайняті у сфері виробництва товарів та послуг.

Чи можна все це було досягнути демократичними засобами? Мабуть так – оскільки українці вже звикли не зважати на парламентський ідіотизм, розуміючи, що це плата за освіту та виховання політиків в умовах політичної конкуренції без реальної ефективної роботи влади.

Але світова криза не залишила часу, щоб продовжувати їхню освіту та виховання, бо ефективна робота влади стає умовою нашого виживання.

Як показує досвід, авторитарна модель в Україні може протриматися не довше 3-х років (2001–2004). Вихід з авторитаризму і повернення до демократії в Україні очевидно буде збігатися з закінченням кризи.

Вона теж може протримати років зо три. Причому якщо авторитарні дії виконавчої влади по відношенню до інших гілок влади знаходять пасивне виправдання, то цензура засобів масової інформації є дуже небажаною, бо викликає найбільший спротив.

Традиції патологічної лояльності до авторитарної влади, яка є в російських ЗМІ, тут не приживаються. Це не добре і не погано. Це просто так є. А от бажання принижуватися і служити авторитарній владі у вітчизняних експертів значно більше, ніж в Росії. Це теж не добре і не погано. Це просто так.

Оскільки політична сила, яка реалізує авторитарну модель влади, не залишить шансів на існування своїм нинішнім конкурентам, виникнуть нові політичні сили. І вже вони будуть боротися з авторитарною політичною силою за відновлення демократії. В цьому процесі вільні та цензуровані засоби масової інформації є запорукою ефективності авторитаризму та швидкого відновлення демократії.

Чи можна уникнути авторитаризму? Зовсім уникнути його не вдасться. Особливо невідворотним авторитаризм буде для країни в умовах збройного конфлікту, ймовірність якого нікуди не зникла.

Можемо лише вибрати ті чи інші форми авторитаризму. Найбільш прийнятною була би модель триумвірату, тобто авторитарна влада за компромісу трьох партій – Центральної, Західної та Східної України і Криму. Якщо ж лідери таких умовних сьогодні партій не зможуть діяти відповідно до підтримки своїх електоратів, тоді відбудеться концентрація влади в двох (тандемократія) чи навіть одних руках (монократія – віктократія або юлікратія).

Демократична істерика в ЗМІ тут нічим не допоможе, заклики політиків до братання навряд чи будуть ефективними. Громадянська позиція тиску на владу теж не сприятиме відверненню авторитарної загрози.

Примус до демократії, скоріше за все, матиме зовнішню для країни природу. Але внутрішній авторитаризм країни дуже добре поєднуються з зовнішнім авторитаризмом фінансово-економічних та політичних європейських структур. І щоб ви не сумнівалися: і Європа, і США, і Росія в умовах кризи радо заплещуть очі на український авторитарний режим.

В останній час підтримка авторитаризму в Україні постійно зростає. Все частіше такі запити виражаються публічно. А коли формується запит, то авторитаризму залишилось чекати недовго.

Сергій Дацюк,
Костянтин Матвієнко,
Корпорація стратегічного
консалтингу «Гардарика»
pravda.com.ua

Передчуття авторитаризму

Авторитаризм це особливий стан суспільства і особливий період в його історії. Коли з'являється передчуття його появи, потрібно поставитися до цього серйозно. Спробуємо підійти до цієї теми без зайвих емоцій і проаналізувати фундаментальні основи його виникнення, розвитку та занепаду, тобто, повернення до демократії.

створювати достатньо ефективну компетентність влади.

Окрім того, політичні сили (така вже їх природа) постійно порушують умови компромісу, бажаючи переграти політичного конкурента. Отже вперше авторитаризм проявляється як партійна конкуренція на знищення політичними силами одна одної ще в режимі демократії як ситуація нестійких компромісів.

Як здійснюється перехід до авторитаризму?

Коли політичні сили опиняються в ситуації нестійких компромісів, і ситуація продовжує погіршуватися, обов'язково настає момент, коли постає вибір – або збереження демократії, або збереження більш вартісних цінностей – цілісності території країни, суверенітету, виживання народу.

Коли постає такий вибір, кожен з сильних політичних лідерів впливових сил розуміє, що авторитаризм є єдиним виходом з ситуації. Тоді починається гра на випередження в переході до авторитаризму.

Цікаво, що Україна сьогодні знаходиться саме в такій ситуації. Абсолютно зрозуміло, що наступне виникнення, бодай на короткий час, домінування будь-якої з політичних сил буде пов'язане уже з авторитарною моделлю влади.

Тобто наступна домінуюча політична сила вже не залишить будь-яких шансів своїм політичним конкурентам. Отже мова йде лише про те, хто перший зробить помилку (явно вийде за межі законодавчого поля), щоб дати шанс своєму політичному конкуренту одразу ж перейти до авторитаризму.

Дуже часто в історії вважали, що в тій чи іншій країні, хоча і є передумови для виникнення

в усіх соціально-економічних проблемах країни.

Як завжди, під час початку авторитаризму нема особливого значення, як це буде зроблено технічно, з якими закликами до народу, як це буде коментуватися експертами, як це будуть оцінювати лідери думки, а також моральні авторитети та інтелектуали.

Значення мають лише загальнолюдські цінності авторитарного політичного лідера та його політичної сили – як будуть організовані репресії, наскільки криваво, як багато буде репресовано і в який спосіб, як буде здійснено примусову люстрацію на всіх рівнях влади, наскільки жорсткими будуть критерії лояльності до нової влади тощо.

Авторитарний лідер завжди має пам'ятати: як чинить він, так з часом будуть чинити і з ним. Але значною мірою визначатиме специфіку авторитарної моделі влади в країні саме згода народу – що він готовий тимчасово терпіти, а що – ні.

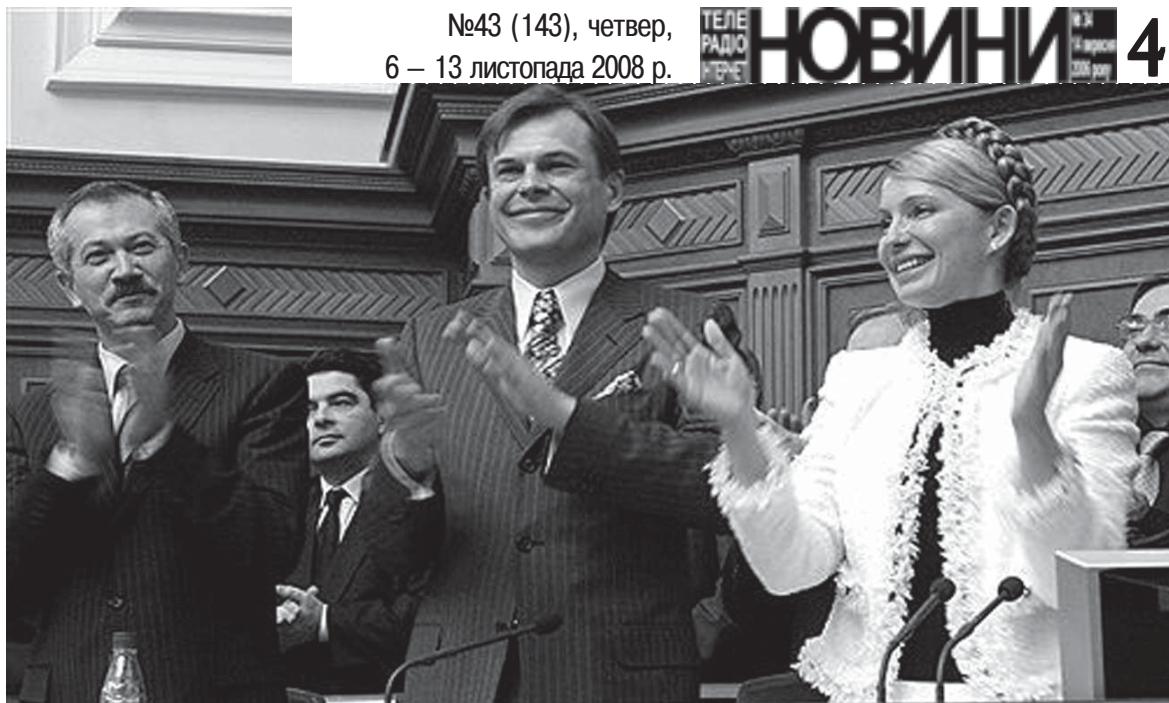
Завдання та перспективи авторитаризму в Україні?

Перш за все, авторитаризм ефективний тоді, коли він має законодавчі обмеження в часі і має чітко і публічно проголошені цілі. Звичайно, будь-яка авторитарна влада хоче продовжити термін своєї легітимності і може навіть знайти підтримку в цьому своєму бажанні.

Але залежатиме знову ж таки тільки від ефективності виконання поставлених завдань, які не можуть бути з тих чи інших причин виконані всередині демократичного режиму.

Які це завдання для України? Автори бачать три головні.

По-перше, створення нової структури влади через прийняття нової Конституції, менш заплу-

Стабілізаційний фонд – це фікція! Крапка.

Ще коли Сергій Терьохін був членом «Нашої України» і всі сподівання на краще пов'язував з Віктором Ющенком – уже тоді Терьохін був виразником інтересів... Юлії Тимошенко. Виявляється, Тимошенко була прописана у одному з районів столиці, який Терьохін представляв у парламенті як народний депутат. Потім їхні долі об'єдналися. У 2005 році Сергій Терьохін був улюбленим міністром Юлії Тимошенко, який потрапив у чорний список Ющенка – його відставку президент був готовий обміняти на збереження життя прем'єру. Щоправда, разом з Терьохіним у розстрільному пакеті були Турчинов, Писkun і Томенко, тому Тимошенко вирішила не ризикувати. Так у відставці опинилися вони усі – а через півроку Терьохін був уже у списку БЮТ. У новому парламенті Терьохін очолює новостворений комітет з питань митної і податкової політики. Це взагалі окрема історія – такий комітет вирішили утворити, бо не всім гідним людям вистачало посад. Так у 2008 році Терьохін отримав у свої руки антикризовий закон.

Як і в старі добрі часи, Терьохін багато палить і різко коментує. За його спиною висить портрет не президента і не прем'єра, а Тараса Шевченка.

«А як же Тимошенко?» – запитує «Українська правда». «Подивіться з протилежного боку», – Терьохін показує на стіну напроти. Там – фото: він обіймає Тимошенко.

– Ви дивилися ток-шоу за участі Ющенка, Тимошенко, Януковича минулої п'ятниці на каналі «Інтер»? Коли Тимошенко сказала, що націоналізує ті заводи, де будуть звільняти робітників під час кризи – вас як ліберала це не вколало в серце?

– Укололо.

– Як ви вважаєте, наскільки правильною була ця заява прем'єра?

– Нормально, якщо це сприймати як попередження власникам заводів: «а я тобі покажу!». Це мені нагадало 1990-ті роки, коли прем'єр Пустовойтенко вигнав директорів у поле на навчання з цивільної оборони. І здавалося б, де тут лібералізм? Але за законом він мав право викликати їх усіх на навчання з цивільної оборони. І зараз, між іншим, прем'єр може це зробити. (Сміється)

Але який цікавий ефект мали ті дії Пустовойтенка! Протягом наступних півроку усі ті директори, кого він упіймав, практично погасили свої борги із виплати зарплати і податкової зобов'язаності. Ну, от такий менталітет у нас!

Для того, щоб повернути будь-який бізнес у державну власність, нам необхідно отримати пояснення в законі однієї конституційної статті. Написано приблизно так: примусове вилучення власності дозволяється за мотивів суспільної необхідності... І далі по тексту.

(Від Української правди. Терьохін має на увазі статтю 41-у Конституції, де сказано: «Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, а підставою і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості».)

У нас була дискусія на цю тему, коли мова йшла про повернення «Криворіжсталі» у державну власність. Ми тоді довго сперечалися з юристами – конституційниками – а що таке суспільна необхідність, як її виписати? Так і не визначилися.

Якщо ми зараз політично заявимо, що суспільною необхідністю є підтримання зайнятості – тоді можна й націоналізувати заводи. Але спочатку треба вирішити законодавчо, що таке суспільна необхідність.

– Ви скажіть прямо: Тимошенко помилилася чи зробила правильно, коли заявила в ефірі на всю країну про націоналізацію?

– У моїй моралі мені важко сприймати слово «націоналізація». Але такий механізм був дуже поширений у другій половині минулого століття в Європі. Не гребувала цим механізмом і Маргарет Тетчер, між іншим, в гірничо-металургійному комплексі.

Але яка була ідея у Тетчер? Вона забирала об'єкти примусово, коли бізнес не міг упоратися зі своїми завданнями – це зайнятість, максимізація прибутку, або коли це починало загрожувати якійсь суспільній необхідності чи суспільній моралі.

Тетчер робила примусовий викуп у державну власність тих же шахт. Причому тоді фондові площадки погано працювали, і ціну назначала сама Тетчер або її радники. Тобто було не зрозуміло, скільки цей бізнес коштував ринково.

Потім держава робила якесь заходи по оздоровленню підприємства, вливала кошти, садила на кредити, наймала сторонніх менеджерів – не державних. А після того, як виводила підприємство на гору, Тетчер їх продавала. Причому продавала так, щоб забрати назад те, що було вкладено, і все.

– В Україні це реально?

– Чекайте, ви мене спитали, чи помилилася прем'єр, коли робила таку заяву. Я вам навів приклад із історії.

– А з точки зору Терьохіна це правильний крок?

– Це нормальний крок.

– Однак державна власність – для багатьох це синонім корупційного кубла!

– Чекайте, люди! А зараз не корупційне кубло? Ідеальна ринкова економіка – що це таке? Це максимально ефективно керівництво компанією, абсолютна відсутність картельних зговорів і максимальна зайнятість. У нас нічого цього немає. Значить, щось треба робити, ні?

– Тобто займатися націоналізацією?

– Це один зі способів. Запропонуйте інший!

Припустимо, що робити з власником великого системоутворюючого заводу, на який зав'язані всі містечка навколо, і крім заводу, більше роботи в регіоні немає? І цей завод зупиняється. А власник виводить всі свої доходи по офшорам.

У нас в першій половині цього року впало співвідношення залученого й вивезеного капіталу. Чому впало? Тому що «три д'Артаньяни», перший з яких – Ахметов з цими пресловутими 5 мільярдами – зробив, як він це назвав, «реструктуризацію менеджменту».

Ахметов взяв і поміняв свої акції на акції якогось офшору, а після того вивів гроші під цю оборудку. А чому він це зробив? Тому що якби він показав, що це дивіденди, то треба було би заплатити 15% податку. А він цього не зробив. Він, навпаки, собі засунув це як витрати по операціях з цінними паперами й корпоративними правами. Отже, це й бюджет нагрів на цьому. От вам і відповідь.

– Тобто Тимошенко мала на увазі Ахметова, коли у п'ятницю казала в ефірі «Інтеру», що якийсь неназваний представник Партії регіонів вивів 5 мільярдів у офшорну зону?

– Я вам говорю, що це був Ахметов. І це такий артикульований приклад. А тепер в мене питання – що з цим робити? У вас є рецепт? У мене рецепту немає!

Можна теоретично, в майбутньому посилювати участь держави в розмовах між профспілками й роботодавцем.

От зараз у нас існують так звані тристоронні угоди між найманими працівниками, роботодавцями і державою. І що це таке? Папірець! Коли ви чули про останній серйозний страйк в нашій країні неспівідомленого характеру?

– Це коли Волинець ходив на Київ десять років тому...

– Точно! Все! От вам і відповідь.

– Які ще можуть бути методи окрім націоналізації? Наприклад, дати державне замовлення на будівництво мостів, доріг. Це буде порятунком для того ж Меткомбінату імені Ілліча, який зараз зупиняється...

– Не можна говорити про окремі заводи – можна говорити загалом про галузі. Уявіть собі: уряд буде зараз, припустимо, витягати «Ілліча». Але в нього ж є конкуренти на ринку, які теж «попали», яких теж зачепила криза. Коли уряд втручається в бізнес, він має мінімізувати викривлення конкуренції.

– Тоді треба провести тендер на державне замовлення. І хто виграє тендер, той буде будувати!

– Чекайте, яка зараз проблема в українських металургів?

– Відсутність ринку збуту за кордоном.

– Ринку збуту не може бути відсутнім! Проблема ціни. Комбінат імені Ілліча просто не влезить зі своєю собівартістю в ту ціну, яка пропонується зараз на світовому ринку. По якій ціні Україна має купувати метал у «Ілліча» для державного замовлення? По завищеній? Тобто уряд повинен давати непряму субсидію йому в капітал? Ну чому платники податків України мають змагатися з усім світовим ринком металу?

– Який тоді вихід?

– Хай Меткомбінат імені Ілліча продає частину заводу. Наприклад, тим же казахам, які поставляють йому вугілля.

– Чому ми починаємо про це говорити під час кризи? Чому не можна було цього зробити до того?

– А чия це проблема?

– Загальнодержавна.

– Абсолютно ні! Це проблема бізнесу. Банкрутство – це чудовий механізм відсторонення нерадивих менеджерів і власників.

– Навряд чи власники заводів поділяють вашу точку зору...

– Ні, звичайно! Вони хочуть допомоги держави: субсидій, дотацій, держзамовлення за завищеною ціною, і всяка така дребедень. Але єдиним джерелом для такої допомоги є кошти платників податків.

Я не впевнений, що ви внутрішньо погоджуєтесь, що зараз частина ваших податків, відірваних від вашої кишені, мають іти на те, щоб Бойко залишався менеджером Меткомбінату імені Ілліча.

– Чому ж держава не проводить таку лінію, як ви зараз заявляєте, а грається в виділення допомоги і погрози націоналізації?

– Бо це непопулярно. Але насправді хіба хтось збирається зараз вкучувати якісь гроші в приватні підприємства? Націоналізація – це банкрутство. Тільки по-іншому називається. І при банкрутстві, і при націоналізації змінюється власник. Яка різниця?

– Ви – ліберал. Ви бачили за прем'єрства Тимошенко хоч одну ліберальну реформу в цій країні? Взагалі, хоч якусь реформу, крім видачі тисячі гривень на руки людям?

– Всередині компетенції уряду залишилося дуже мало простору для маневру. От припустимо, з початку року, ще до кризи, хотілося провести широку приватизацію, передати купу системних заводів в більш ефективно управління. Не тому, що хотілося багато грошей до бюджету. Це теж, але хотілося і більш ефективного управління.

Що з цього сталося? Президент видав три укази, якими зупинив приватизацію, з поданням до Конституційного суду. А потім по – езуїтськи два з них скасовує, коли вже «впали» ринки.

– Тобто зараз недоречно робити приватизацію?

– З точки зору бюджетних доходів, відповідь очевидна – це суїцид. Але з точки зору управління – сьогодні найкращий час для приватизації.

Тому що на ринку праці в Європі

опинилася безліч висококваліфікованих «білих комірців». Хай ідуть в Україну і керують.

– Чекайте, але приватизація є одним з джерел наповнення стабілізаційного фонду, який активно рекламували і Ющенко, і Тимошенко!

– Стабілізаційний фонд – це фікція! Крапка.

– Як взагалі можна створювати стабфонд під час кризи, коли гроші треба не збирати, а витратити?

– Я ще раз повторю: стабфонд – це фікція.

Як взагалі виникла тема про стабфонд? Стабфонд спливає у законопроекті Азарова-Януковича. «Бо в Росії стабфонд є, а в нас, блін, нема! Що ж це таке?»

Всі кажуть: «Правильно, треба ж стабфонд створити, і звідтіля брати гроші. В резервному фонді вже нічого немає, давайте зробимо стабфонд, і будемо брати».

Які джерела стабфонду? В Росії зрозуміло – профіцит. А у нас який профіцит? Азаров каже: «Я знайшов класні мертві джерела». І пише джерела. Перше – приватизація. Нема проблем, якщо вона є. Друге – перевиконання державного бюджету. Ха-ха! І третє – залишки єдиного казначейського рахунку.

– Чекайте-чекайте, це ж Тимошенко на кожному брифінгу вихвалялася про перевиконання бюджету на 30 мільярдів. От Азаров і запропонував ці гроші спрямувати у стабілізаційний фонд...

– Ні, воно віртуально існує. Але 17 мільярдів з 30 мільярдів – це позички Пенсійному фонду, які були видані їм на підтримання штанів. Тобто 17 мільярдів треба забрати назад в Пенсійного фонду.

Залишається 13 мільярдів. Із них приблизно 10 мільярдів – це відкладені платежі. Що це таке? Податки платяться 10–20 числа кожного місяця, зарплати видаються 4–10 числа наступного місяця.

– Тобто немає профіциту?

– Профіцит є поточний. Доходи бюджету є трошки більшими, ніж понесені витрати. Це так званий фіскальний профіцит.

– Скільки ми можемо взяти реально з 30 мільярдів і покласти на рахунок

стабілізаційного фонду?

– Три мільярди.

– Під час розгляду антикризового закону до нього не було включено поправку від Ксенії Ляпіної з «Нашої України» про фінансування дострокових виборів. Ви кажете, що Ляпіна пізно принесла поправку. Але кажуть і про ваш злий умисел, тому що немає значення, коли вносять поправку.

– Я запропонував В'ячеславу Кириленку відчепитися від мене. Крім антикризового закону, в той день розглядалася ратифікація економічної угоди з Албанією. І я запропонував «Нашій Україні» вставити пункт про фінансування виборів у це питання. Бо це виглядає приблизно так само за своїм розумовим навантаженням.

А тепер з точки зору чиновника я вам нагадую, що відбувалося. Коли Верховна Рада проголосувала антикризовий закон у першому читанні, вона доручила о 10 годині ранку наступного дня подати цей закон на друге читання.

У Верховній Раді є спеціальний сектор, в якому знаходиться програма, яка формує порівняльну таблицю. Люди, які займалися цим технічним питанням, о 18:15 зачинили двері й пішли, мабуть, святкувати день комсомолу. За логікою, ми більше не могли приймати нові пропозиції до закону.

Тому я з величезним задоволенням відмовив помічнику Ляпіної включити фінансування виборів у цей закон. І воно співпало з моїми внутрішніми позиціями.

– Хіба не було би чесно блоку Тимошенко в цій ситуації піти на дострокові вибори й підтвердити мандат довіри у виборця?

– Я вважаю, що виборці свій вибір зробили у 2007 році. А тепер вони просто не будуть підтверджувати свій вибір, який вони зробили рік тому. Бо їм набридли вибори як такі.

Зараз ми просто дратуємо людей! Я вважаю, що вибори – це дратування набагато більше, ніж той безлад, який робиться у Верховній Раді. От хай пройде пару місяців. Якщо щось поміняється, то, може, й підемо на вибори.

Хоча, повірте, от зараз політологічно Тимошенко треба погоджуватися і йти на вибори з простими гаслами: «Криза,

зовнішні фактори, всі падлюки, а ми – в білому з червоним серцем».

– Ви не вважаєте, що популізм поховає нашу країну?

– Вважаю. І в цьому випадку з боку деяких наших урядовців був продемонстрований абсолютно несерйозний підхід до справи.

– Ви маєте на увазі ідею уряду про примусовий продаж тих приватних активів, де, на думку Кабінету міністрів, утворилися монополії?

– Ні. Мене сильніше обурило ініціатива по підняттю податків під час кризи. Це, мені здається, було занадто!

– Так це ж компетенція вашого товариша Віктора Пинзеника!

– От тому ми після однієї дискусії в Кабінеті міністрів три доби один з одним не розмовляли.

– А зараз розмовляєте?

– Так, все нормально.

– Ви думаєте, Ющенко ще має якісь шанси відновити рейтинг як антикризовий президент під вибори 2010 року?

– Мені дуже важко коментувати ненаукову фантастику. (Зітхає)

Гіпотетично, якби будь-хто, «президент Ікс», у цій ситуації спробував відновити коаліцію, це досить сильно підняло б його рейтинг. Але я Віктора Андрійовича знаю довше, ніж Юлію Володимирівну. Вдвічі довше. І, думаю, він не зрозуміє, що відновлення коаліції – це правильний крок.

– Тобто в нього немає шансів на виборах президента?

– Я за нього голосувати не стану.

– А за Тимошенко?

– Стану.

– При тому, що вона – за націоналізацію, а ви в душі – ліберал?

– Нічого страшного. Президент – це професія. Будь-якій професії треба вчитися.

– Ющенко вже вчиться четвертий рік...

– Погано вчиться. Після скорого закінчення навчання у нього не буде чорного диплому.

– Ви обисисто висловлювали Тимошенко своє негативне ставлення щодо коаліції з Януковичем?

– Так. Я заявив, що персонально не збираюся голосувати за коаліцію з Януковичем і не буду підписувати таку коаліційну угоду.

Я в БЮТі не така ключова фігура, щоб мене почали вмовляти. Але якщо ви питаєте, чи я був серед тих десятка відщепенців, які сказали, що вони в житті цього не дозволять собі зробити – так, був.

Розумієте, тут конфлікт моралі, а не ставлення до російської мови чи Голодомору. Партія регіонів – це корпорація. А корпорація – це бізнес, мета якого – максимізація прибутку.

– Водночас багато БЮТівців помічені разом із Партією регіонів у різних проектах...

– Там, де починаються гроші, працює прислів'я: nothing personal. Не плутайте бізнесові інтереси з політичними й моральними інтересами.

– Як ви вважаєте, Юлія Володимирівна здатна в разі обрання президентом провести непопулярні реформи?

– Вона все розуміє, всі її кроки осмислені. Іноді бувають невірні політологічні посили. Але вона людина абсолютно логічна. Іноді заносить. Але дуже рідко.

Сергій Лещенко,
Євген Шпитко

На фото:

Команда реформаторів Юлії Тимошенко колись була командою реформаторів Леоніда Кучми.

pravda.com.ua

Шкідники в політиці стали повсякденним явищем українського життя. Вони розтягнули перехідний період майже на 20 років і їхнім апетитам кінця-краю так і не видно.

Вони обіслали українську сферу бізнесу й державні фінанси, як жуки картоплю. Не виключено, що за їхніми бажаннями, цей перехідний період (коли можна безкарно ласувати смачною поживою) може ще тривати не менше, аніж 20 років, якщо не більше.

І коли зараз однією із настирливих вимог українського суспільства стає вимога зміни всієї «політичної еліти», то, можливо, разом із цим варто було б продумати про ефективні механізми такої заміни.

Адже цілком очевидно, що добровільно наші політики-шкідники в жодному разі не погодяться відмовитись від перебування в касті українських пожиттєвих «політичних брахманів». Тож потрібні радикальні заходи.

Прочитавши ці рядки, хтось подумає, наче я закликаю повернутися до «славетних» методів, які застосовувалися 70 років тому, коли за допомогою «компетентних органів» різноманітних «шкідників» знаходили на всіх заводах, в усіх установах і ледь не під кожним ліжком.

Але насправді ті «шкідники» були здебільшого нормальними людьми, що намагалися хоч якось протистояти ненормальній владі. Скажімо, голова колгоспу міг приховати від влади трохи зерна і роздати його селянам, щоб не потерпали від голоду (таких випадків було чимало) – і через це потрапити у список «шкідників» з відповідними наслідками.

Зараз же усе з точністю до навпаки: шкідники (тепер уже без лапок) – це ті представники ненормальної влади, які протистоять нормальним людям, що хочуть жити щасливо й мати добробут. Зрозуміло, що і методи боротьби з такими шкідниками мають бути демократичними, але при тому максимально рішучими.

Один із таких методів – це рекрутування нових осіб до української політики й усунення старих політичних персонажів, які уже повністю себе дискредитували за роки незалежності.

Це – надзавдання сьогоdnішнього дня. І перше, що потрібно – розвести по різних кутках великий бізнес й участь у політичній діяльності. Принаймні на декілька наступних десятиліть, поки в Україні незворотно не сформується сталі громадянське суспільство. Очевидно, що це завдання дуже і дуже непросте, але за правильних підходів воно цілком здійсненне.

Можна, звісно, заперечити, що і сьогодні подібні вимоги також пробувають висувати майбутнім народним обранцям. Можливо, частково й дійсно так.

Але зараз існує лазівка, котра цілком дозволяє уникнути подібних приписів. Можна переписати свої грошові активи, заводи і пароплави на жінку, тещу й так далі, і формально виступати, як особа, котра не має на даний час жодного відношення до великого бізнесу. І у переважній більшості випадків це спрацює.

То ж, можливо, варто було б піти

Шкідники і картопля

дещо іншим шляхом аби провести очищувальну селекцію серед українських політиків?

Наприклад, ввести до закону про вибори, що до участі у виборах до Верховної Ради допускаються лише ті особи, котрі, принаймні, не займалися будь-яким бізнесом 10 останніх років?

І при цьому необхідно жорстко відстежувати, чи не переписали вони свій бізнес на найближчих членів своєї родини чи друзів дитинства. Тоді бодай частина жуків змушена буде полишити суспільну картоплю...

Крім того, варто враховувати той факт, що деякі із народних депутатів (і це, може, більшість) зробили своє перебування у Верховній Раді теж щось на зразок великого політичного бізнесу.

Коли гроші конвертуються у політичну діяльність, а потім, за допомогою дієвих політичних важелів, спокійно компенсують (і часто з великим лишком на свою користь) усі затрати, котрі ця політична персону понесла для обрання до парламенту.

Тому, можливо, хоча б на 10 чи 20 років необхідно ввести мораторій чи обмеження, у якому буде чітко зафіксовано, що один і той же народний депутат не має права більше двох разів поспіль обиратися до Верховної Ради.

Ймовірно, що це виглядатиме не занадто демократично, але дасть певну можливість усунути гіпотетичне пожиттєве перебування у парламенті тих осіб, котрі зробили для себе і своїх партнерів по «бізнесу» депутатські крісла зручними прикриттям для пограбування України.

Для українського суспільства дуже важливо, аби нарешті верховну владу у країні отримали ті політики, котрі націлені на те, щоб будувати, а не руйнувати державу.

Мова у даному випадку йде про введення у дію механізмів ротації українських політичних еліт. Адже той політичний застій, котрий спостерігаємо в Україні від початку 1994 року, спровокований, великою мірою, саме тим, що українські політичні еліти стали замкненою самою на себе нібито самодостатньою кастою.

Ця каста усі ці роки проводила політичну сепарацію таким чином, що це, в кінці-кінців, перетворилося на

антиселекцію, під час якої відсікалися і відторгалися сторонні, соціально чужі особи, котрі мали принципи, моральні зобов'язання і бажання бачити Україну добробутною і впливовою у світі країною.

Відторгалися шляхом непропускання їх до Верховної Ради наступного скликання, або й через фізичне позбавлення життя.

Власне, за усіма визначеннями влада і її представники – це не хто інші, як наймані робітники, котрі покликані слугувати українському народу. В Україні все вийшло зовсім іншим чином. Олігархія, яка тримає владу в державі перетворила українців на безмовних своїх васалів, що в усьому є залежними від тих, хто узурпував на свою користь усі наявні в Україні ресурси.

Нині українці прийшли фактично до таких же результатів під час виборів, як це було свого часу за часів Радянського Союзу. Виборча система в Україні сконструйована олігархічною верхівкою таким цікавим чином, що кожного разу народ хоч і нібито й ходить справно на вибори, але у результаті вибираються ті ж самі обличчя, які вже усім дуже і дуже надокучили.

Й усе це надзвичайно таки нагадує вічний біг по колу. Політичний рух неначе і відбувається, але змінити за наявних обставин (і наявних людей) ніколи нічого не можна.

Власне, тут підходимо до питання самоорганізації українського суспільства. Адже коли для кращого життя виявляється неможливим віднайти на державному рівні нормальних керівників, то тоді саме суспільство має їх знаходити і створювати.

Через створення партій і громадських організацій, не підконтрольних олігархам і їхньому політичному обслуговуючому персоналу. Адже якщо суспільству вдалося висунути зі своїх лав незалежних і моральних політиків, яких неможливо підкупити мільйонними подачками, то перетворення України з олігархічної на народну державу можна було б успішно розпочинати.

А якщо подібних політиків немає, то їх необхідно створити.

Загалом же сьогодні українське суспільство впритул підходить до своєї критичної межі. Або ж воно само-

організується і припинить політичне клонування схожих один на одного за своїми хапальними інстинктами політичних діячів, або ж перейде до нового етапу свого чергового обману.

Адже за ці майже 20 років Україною керували представники партійної номенклатури – Леонід Кравчук, ВПК – Леонід Кучма, і «номенклатурні комсомольці» Віктор Ющенко і Юлія Тимошенко.

Зараз уже на підході номенклатурні діти, окремі представники яких пройшли першу, хоча й не дуже успішну (в політичному, а не в фінансовому розумінні) обкатку під крилом Черновецького.

Якщо так триватиме, то й далі зміцнюватиметься олігархічно-кланова держава, побудована Леонідом Кучмою і збережена за своїми головними параметрами Віктором Ющенком, яка не здатна враховувати потреб і устремлень українського народу, а лише покликана покійно функціонувати на збагачення кількох десятків сімей в Україні, аби надалі успішно збільшувати їхні мільярдні статки.

Тому сьогодні найголовнішим завданням українського суспільства є припинити порочну практику політичного клонування політиків-шкідників. Адже Україні потрібні нові моральні і професійні політики, а не копії тих, хто її за останні роки довів до ганебного стану розореної олігархами країни.

Адже навряд чи український народ готовий викреслити два десятиліття застою із свого життя. Як тоді сподівалися, що взявши владу у свої руки, створивши свою державу, зможемо, нарешті, гідно жити! Не вийшло – через тих шкідників, які обіслали щойно створену державу, буквально як жуки картоплю.

Отож питання хто будуватиме, а не руйнуватиме Українську державу, як ніколи раніше набуває своєї актуальності. І краще шкідникам піти добровільно, а то суспільству доведеться-таки демократично скинутись і спільно створити якийсь сильнотіочий засіб захисту грядку української економіки й політики від них.

Віктор Каспрук, політолог
pravda.com.ua

Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України

Цей Закон спрямований на забезпечення конституційних прав громадян, гарантування економічної безпеки держави, мінімізації можливих збитків для економіки та фінансової системи України від фінансової кризи, яка охопила більшу частину промислово розвинутих країн.

І. Зважаючи на нагальну необхідність підвищення ефективності діяльності державних органів у фінансово-кредитній сфері та з метою забезпечення макроекономічної стабільності в Україні:

Стаття 1. Створити за рахунок понадпланових надходжень від приватизації державного майна у 2008 році та надходжень цих коштів у повному обсязі у 2009 році, а також цільового розміщення державних цінних паперів Стабілізаційний фонд, кошти якого використовуються у встановленому Кабінетом Міністрів України за погодженням із комітетами Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності та з питань бюджету порядку на:

а) надання кредитів (позик) для погашення, рефінансування та/або обслуговування кредитів (позик), одержаних вітчизняними банківськими установами та іншими суб'єктами господарювання в іноземних кредиторів до 15 вересня 2008 року;

б) кредитування або співфінансування довгострокових інфраструктурних, інвестиційних та інноваційних проектів загальнодержавного значення;

в) здешевлення кредитування проектів малого та середнього бізнесу, зокрема таких, що впливають на підвищення рівня зайнятості населення;

г) надання кредитів на завершення будівництва житла, яке здійснюється із залученням іпотечних кредитів і обов'язковою умовою якого є співфінансування з боку банків та забудовників;

г) розвиток внутрішнього попиту на товари, що виробляються українськими товаровиробниками для експорту і щодо яких спостерігається погіршення світової кон'юнктури;

д) надання фінансової допомоги банкам (у тому числі з метою збільшення статутних капіталів), поповнення статутних капіталів державних банків та Державної іпотечної установи.

Стаття 2. Держава в особі Міністерства фінансів України може брати участь у формуванні та/або збільшенні статутних капіталів банків (далі - капіталізація банків) шляхом придбання акцій первинної емісії (часток у статутному капіталі) банку чи акцій додаткової емісії (додаткових вкладів) банків в обмін на державні облигації України та/або придбання зазначених акцій за кошти Державного бюджету України. Такі державні облигації України підлягають обов'язковому викупу Національним банком України, у тому числі за рахунок кредитів відповідного призначення міжнародних фінансових організацій, за їх номінальною вартістю протягом п'яти банківських днів з дня надходження пропозиції щодо їх викупу.

Рішення про участь держави у капіталізації банків приймає Кабінет Міністрів України на підставі пропозицій Національного банку України.

Порядок участі держави у капіталізації банків затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з Національним банком України.

Управління корпоративними правами держави у статутних капіталах банків, що набулі відповідно до цього Закону, здійснюються Міністерством фінансів України.

Рішення про продаж корпоративних прав держави у статутних капіталах банків, що знаходяться в управлінні Міністерства фінансів України, приймає Кабінет Міністрів України відповідно до чинного законодавства. Кошти від їх продажу зараховуються до Державного бюджету України і спрямовуються Міністерством фінансів України на погашення або на вимогу Національного банку України на достроковий викуп державних облигацій України, придбаних Національним банком України відповідно до цієї статті.

Стаття 3. Для прискорення капіталізації

банків застосовується спеціальний порядок здійснення відповідних заходів, який визначається Національним банком України, з урахуванням таких особливостей:

у разі настання істотної загрози неплатоспроможності банку рішення про затвердження плану фінансового оздоровлення банку, збільшення статутного капіталу та залучення інвесторів приймаються загальними зборами акціонерів (учасників) банку або тимчасовим адміністратором банку за погодженням з Національним банком України;

відповідно до статуту банку скликаються загальні збори акціонерів (учасників) банку, у тому числі із запрошенням інших ймовірних інвесторів банку, за наслідками яких приймаються рішення про капіталізацію банку та укладаються договори про купівлю акцій (внесення додаткових вкладів) з обов'язковим зазначенням зобов'язань інвестора щодо виконання заходів з фінансового оздоровлення банку;

акціонерам (учасникам) банку надається переважне право на придбання акцій додаткової емісії, додаткових часток у статутному капіталі цього банку;

Міністерство фінансів України на підставі рішення Кабінету Міністрів України придбає акції (частки у статутному капіталі) залежно від розміру пропозицій учасників та потенційних інвесторів банку;

протягом двох банківських днів після прийняття зборами рішення про капіталізацію банку особи, які висловили намір придбати акції (внести додаткові вклади), зобов'язані внести оплату в розмірі не менше 20 відсотків вартості акцій (додаткових вкладів), залишок коштів сплачується цими особами протягом наступних десяти банківських днів. Якщо повна вартість акцій (додаткових вкладів) не сплачена у встановлений строк, то здійснена часткова оплата не підлягає поверненню протягом одного року та зараховується банком як строковий депозит із ставкою у розмірі половини облікової ставки Національного банку України;

фактичне подання рішення про капіталізацію банку та змін до статуту банку до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку є вичерпною підставою для здійснення нею реєстрації випуску акцій;

фактичне подання змін до статуту банку відповідно на погодження Національному банку України та реєстрацію державному реєстратору вважається відповідно погодженням їх Національним банком України та реєстрацією державним реєстратором;

фактичне подання документів для реєстрації випуску акцій банку вважається реєстрацією випуску акцій банку;

підтвердженням фактичного подання належних документів до Національного банку України, державного реєстратора, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку вважається наявність відмітки органу про прийняття документів (реєстраційний індекс) і розрахункового документа, що підтверджує надання послуг поштовою відділення з описом вкладення;

покупці акцій банку набувають права власності на акції за умови повної оплати їх вартості та фактичного подання рішення про капіталізацію банку та змін до статуту банку до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку для реєстрації випуску акцій;

покупці часток банку набувають права власності на частки за умови повної оплати їх вартості та фактичного подання рішення про капіталізацію банку та змін до статуту банку державному реєстратору.

При цьому Національний банк України має право встановлювати скорочені строки здійснення заходів, пов'язаних із капіталізацією банку, порівняно із строками, визначеними іншими законами України.

Після оформлення прав власності на корпоративні права всіх учасників банку та вирішення питання формування органів управління банку Національний банк України протягом семи банківських днів приймає рішення про закінчення процедури тимчасової адміністрації банку.

У разі здійснення заходів з поліпшення фінансового стану банків за зверненням

загальних зборів акціонерів рішення щодо визначення основних напрямів діяльності банку та затвердження звітів про їх виконання, внесення змін та доповнень до статуту та розміру статутного капіталу банку, обрання і відкликання членів спостережної (наглядової) ради банку, здійснення додаткового випуску (емісії) акцій, розподілу прибутку банку, припинення його діяльності, призначення ліквідатора, затвердження ліквідаційного балансу можуть бути оскаржені до суду протягом одного місяця з дня їх прийняття.

Стаття 4. Запровадити мораторій на розподіл чистого прибутку банку (нараховування, виплати дивідендів, репатріації), якщо такий банк протягом року, за який нараховуються дивіденди:

має балансові збитки за результатами трьох поточних календарних місяців та/або;

має балансові збитки протягом будь-якого календарного місяця у розмірі, що дорівнюють або перевищують 30 відсотків від його статутного капіталу та/або;

порушує норматив поточної ліквідності більше ніж на 20 відсотків від його нормативного значення за банківський день два і більше разів за поточні 30 банківських днів та/або;

протягом десяти послідовних банківських днів має зобов'язання, класифіковані як прострочені, у сумі, яка дорівнює або перевищує 20 відсотків від суми його загальних зобов'язань.

Мораторій на розподіл чистого прибутку поширюється також на банки, які знаходяться під тимчасовою адміністрацією банку, запровадженою відповідно до законодавства.

Дозволяється, як виняток, розподіл чистого прибутку банку для нараховування дивідендів власникам корпоративних прав за умови використання їх на збільшення статутного капіталу банку.

ІІ. З метою забезпечення реалізації заходів, визначених розділом І цього Закону, внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У статті 46 Бюджетного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., №37-38, ст. 189):

пункт 3 частини першої доповнити словами «видатків, пов'язаних з капіталізацією банків, та видатків, що здійснюються із Стабілізаційного фонду»;

частину третю доповнити словами «крім видатків, пов'язаних з капіталізацією банків, та видатків, що здійснюються із Стабілізаційного фонду».

2. Перше речення частини третьої статті 86 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№18-22, ст. 144) доповнити словами «крім випадків, передбачених Законом України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» протягом строку його дії».

3. Частину третю статті 13 Закону України «Про господарські товариства» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., №49, ст. 682; 1994 р., №3, ст. 11) доповнити словами «крім випадків, передбачених Законом України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» протягом строку його дії».

4. У Законі України «Про податок на додану вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., №21, ст. 156 із наступними змінами):

1) підпункт 6.2.6 пункту 6.2 статті 6, пункти 11.21 і 11.29 статті 11 виключити;

2) статтю 81 викласти у такій редакції:

«Стаття 81. Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського і лісового господарства та рибальства

81.1. Резидент, який провадить підприємницьку діяльність у сфері сільського і лісового господарства та рибальства та відповідає критеріям, встановленим у пункті

81.6 цієї статті (далі - сільськогосподарське підприємство), може обрати спеціальний режим оподаткування.

81.2. Згідно із спеціальним режимом оподаткування сума податку на додану вартість, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів (послуг), не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається у розпорядженні такого сільськогосподарського підприємства для відшкодування суми податку, сплаченої (нарахованої) постачальнику на вартість виробничих факторів, а за наявності залишку такої суми податку - для інших виробничих цілей.

81.3. Якщо сума податку на додану вартість, сплачена (нарахована) сільськогосподарським підприємством постачальнику на вартість виробничих факторів, перевищує суму податку, нараховану по операціях з поставки сільськогосподарських товарів (послуг), то різниця між такими сумами не підлягає бюджетному відшкодуванню.

81.4. При вивезенні сільськогосподарських товарів (супутніх послуг) у митному режимі експорту сільськогосподарське підприємство - виробник таких товарів (послуг) має право на бюджетне відшкодування податку на додану вартість, сплаченого (нарахованого) постачальником товарів (послуг), вартість яких включається до складу виробничих факторів. Таке відшкодування здійснюється у загальному порядку.

81.5. Платник податку, який придбає сільськогосподарські товари (послуги) у сільськогосподарського підприємства, який обрав спеціальний режим оподаткування, має право збільшити податковий кредит на суму сплаченого (нарахованого) податку у загальному порядку.

81.6. Сільськогосподарським вважається підприємство, основною діяльністю якого є поставка вироблених (наданих) ним сільськогосподарських товарів (послуг) на власних або орендованих виробничих потужностях, в якій питома вага вартості сільськогосподарських товарів (послуг) становить не менше 75 відсотків вартості всіх товарів (послуг), поставлених протягом попередніх дванадцяти послідовних звітних податкових періодів сукупно.

Ця норма діє з урахуванням того, що:

а) для новоствореного сільськогосподарського підприємства, зареєстрованого як суб'єкт господарювання, який здійснює господарську діяльність менше дванадцяти календарних місяців, така питома вага сільськогосподарських товарів (послуг) розраховується за наслідками кожного звітного податкового періоду;

б) з метою розрахунку такої питомої ваги до складу основної діяльності сільськогосподарського підприємства не включаються оподатковані операції з поставки капітальних активів, що перебували у складі його основних фондів не менше дванадцяти послідовних звітних податкових періодів сукупно, якщо такі поставки не були постійними і не становили окремої підприємницької діяльності.

81.7. Сільськогосподарськими вважаються товари, зазначені у групах 1-24 УКТ ЗЕД згідно із Законом України «Про Митний тариф України», якщо такі товари вирощуються, відгодуються, вилловлюються або збираються (заготовляються) безпосередньо платником податку - суб'єктом спеціального режиму оподаткування (крім придбання таких товарів у інших осіб), а також продукти обробки (переробки) таких товарів, які поставляються зазначеним платником податку - їх виробником.

81.8. Норми цієї статті не поширюються на виробників піддакцизних товарів, крім підприємств первинного виноробства, які поставляють виноматеріали (коди УКТ ЗЕД 2204 29 - 2204 30).

81.9. Сільськогосподарське підприємство надає покупцю податкову накладну в порядку, встановленому пунктом 7.2 статті 7 цього Закону.

81.10. Для отримання свідоцтва про реєстрацію як суб'єкта спеціального режиму оподаткування сільськогосподарське підприємство реєструється у відповідному податковому органі за правилами та у строки, що визначені статтею 9 цього Закону для реєстрації платників податку на додану вартість.

У свідоцтві про реєстрацію сільськогосподарського підприємства як суб'єкта спеціального режиму оподаткування, крім відомостей, передбачених у свідоцтві про реєстрацію платника податку на додану вартість на загальних підставах, повинен міститися перелік видів діяльності такого сільськогосподарського підприємства.

81.11. Якщо суб'єкт спеціального режиму оподаткування поставляє протягом попередніх дванадцяти послідовних звітних податкових періодів сукупно несільськогосподарські товари (послуги), питома вага яких перевищує 25 відсотків від вартості всіх поставлених товарів (послуг), то:

а) на таке підприємство не поширюється спеціальний режим оподаткування, встановлений цією статтею. Таке підприємство зобов'язане визначити податкове зобов'язання з цього податку за наслідками звітного періоду, в якому було допущено таке перевищення, і сплатити податок до бюджету в загальному порядку;

б) податковий орган виключає таке підприємство з реєстру суб'єктів спеціального режиму оподаткування та може повторно включити його до реєстру після спливу наступних дванадцяти послідовних звітних податкових періодів за наявності підстав, визначених цією статтею;

в) таке підприємство вважається платником цього податку на загальних підставах з першого числа місяця, в якому було допущено таке перевищення.

У разі запровадження в установленому порядку правового режиму надзвичайної економічної ситуації, надзвичайного або воєнного стану норми цього пункту починають застосовуватися після закінчення дії відповідного правового режиму.

Якщо суб'єкти спеціального режиму оподаткування не можуть самостійно покрити збитки, що виникли внаслідок дії правового режиму надзвичайної економічної ситуації, надзвичайного або воєнного стану у строки, зазначені у попередньому абзаці, то за поданням хоча б двох з таких суб'єктів Кабінет Міністрів України має право продовжити строк застосування спеціального режиму

оподаткування для всіх сільськогосподарських підприємств, що знаходяться у зонах такої надзвичайної економічної ситуації, надзвичайного або воєнного стану, без дотримання розміру питомої ваги, встановленої цим пунктом. Це правило не застосовується, якщо ризики втрати товарів (запасів) були належно застраховані.

81.12. Свідоцтво про реєстрацію сільськогосподарського підприємства як суб'єкта спеціального режиму оподаткування підлягає анулюванню у разі, якщо:

а) сільськогосподарське підприємство подає заяву про зняття його з реєстрації як суб'єкта спеціального режиму оподаткування та/або заяву про його реєстрацію як платника цього податку на загальних підставах;

б) сільськогосподарське підприємство підлягає реєстрації платником цього податку на загальних підставах;

в) сільськогосподарське підприємство припиняється шляхом ліквідації або реорганізації;

г) сільськогосподарське підприємство не подає податкової звітності з цього податку протягом останніх дванадцяти послідовних звітних податкових періодів.

У таких випадках сільськогосподарське підприємство зобов'язане повернути податковому органу свідоцтво про реєстрацію як суб'єкта спеціального режиму оподаткування.

81.13. Сільськогосподарське підприємство - суб'єкт спеціального режиму оподаткування подає податкову декларацію у строки та в порядку, що встановлені для інших платників податку. Форма податкової декларації, яка надається сільськогосподарським підприємством - суб'єктом спеціального режиму оподаткування, затверджується у порядку, встановленому підпунктом «в» підпункту 4.4.2 пункту 4.4 статті 4 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами».

81.14. Сільськогосподарське підприємство - суб'єкт спеціального режиму оподаткування застосовує ставки податку, встановлені пунктом 6.1 статті 6 цього

Закону.

81.15. Для цілей цієї статті застосовуються такі терміни:

81.15.1. виробничі фактори:

а) товари (послуги), які придбаваються сільськогосподарським підприємством для їх використання у виробництві сільськогосподарської продукції, а також основні фонди, які придбаються (споруджуються) з метою їх використання у виробництві сільськогосподарської продукції.

У разі якщо товари (послуги), основні фонди, виготовлені та/або придбані, використовуються сільськогосподарським підприємством частково для виготовлення сільськогосподарських товарів (послуг), а частково для інших товарів (послуг), то сума сплаченого (нарахованого) податкового кредиту розподіляється виходячи з частки використання таких товарів (послуг), основних фондів в операціях сільськогосподарського виробництва та відповідно в інших операціях;

б) послуги, супутні поставці сільськогосподарського товару, який вирощується, відгодовується, вилучується або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку;

сіяння та садження рослин, збирання врожаю, його брикетування чи складування, проведення інших польових робіт, включаючи внесення добрив та засобів захисту рослин;

пакування та підготовка до продажу, в тому числі сушіння, очищення, розмелювання, дезінфекція та силосування сільськогосподарської продукції;

зберігання сільськогосподарської продукції;

виращування, розведення, відгодівля та забій свійських сільськогосподарських тварин, застосування засобів захисту тварин, проведення протиепізоотичних заходів;

надання послуг іншим сільськогосподарським підприємствам за використання сільськогосподарської техніки, крім надання її у фінансову оренду (лізинг);

надання послуг, супутніх веденню сільськогосподарської діяльності, а саме з питань оподаткування, бухгалтерської звітності та обліку, організації внутрішнього виробничого управління;

знищення бур'яну та шкідливих комах, оброблення посівів і сільськогосподарських площ засобами захисту рослин, а також використання засобів захисту тварин;

експлуатація меліоративних зрошувальних та осушувальних систем для посівних площ та сільськогосподарських угідь;

розділ м'яса для товарної кондиції;

81.15.2. діяльність у сфері сільського господарства:

а) виробництво продукції рослинництва, а саме рослинних культур, а також вирощування фруктів та овочів, квітів та декоративних рослин (у відкритих або закритих ґрунтах), грибів, насіння, прянощів, саджанців та водоростей;

б) виробництво продукції тваринництва, а саме свійських сільськогосподарських тварин, птахівництва, кролівництва, бджільництва, а також розведення шовкопрядів, змії та інших плазунів або слимаків та інших наземних ссавців, безхребетних та комах; а також їх обробка, переробка та/або консервація;

81.15.3. діяльність у сфері лісового господарства (лісництва):

а) заліснення, вирощування і догляд за деревами або чагарниками чи вирубання дерев та/або чагарників;

б) збирання дикорослих грибів та ягід, інших дикорослих рослин, їх обробка та консервація;

81.15.4. діяльність у сфері рибальства:

а) розведення та виловлення прісноводної (ліманної) риби чи інших прісноводних (ліманних);

б) розведення та виловлення морської або океанічної риби або безхребетних;

в) розведення та виловлення мушлів, вустриць, ракоподібних, жаб, дикорослих водоростей;

г) обробка та/або консервація риби або інших прісноводних чи морських безхребетних, мушлів, вустриць, ракоподібних, жаб, дикорослих водоростей;

81.15.5. обробка чи переробка продукції, одержаної в результаті діяльності платника податку у сфері сільського та лісового господарства і рибальства, вважається діяльністю у сфері сільського та лісового господарства і рибальства за умови, якщо така продукція вирощується, відгодовується, вилучується або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку (крім їх придбання в інших осіб).

81.15.6. Виходячи з норм цього пункту, Кабінет Міністрів України визначає та оприлюднює повний перелік видів діяльності, на які поширюються норми цієї статті, згідно з Національним класифікатором України «Класифікація видів економічної діяльності», затвердженим відповідно до Закону України «Про стандартизацію»;

3) статтю 11 доповнити пунктом 11.46 такого змісту:

«11.46. Тимчасово, до 1 січня 2012 року, звільняються від оподаткування операції з ввезення на митну територію України племінних чистопородних тварин великої рогатої худоби або генетичного матеріалу (коди УКТ ЗЕД 0102 10 10 00, 0102 10 30 00, 0102 10 90 00, 0511 10 00 00, 0511 99 90 10), що здійснюються суб'єктами спеціального режиму оподаткування, встановленого статтею 81 цього Закону. Операції з подальшої поставки зазначених племінних чистопородних тварин великої рогатої худоби або генетичного матеріалу оподатковуються у загальному порядку».

5. У Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., №27, ст. 181; 1998 р., №10, ст. 35; 2003 р., №12, ст. 88):

1) підпункт 4.2.1 пункту 4.2 статті 4 доповнити абзацом другим такого змісту:

«До валових доходів платника, який зареєстрований як суб'єкт спеціального режиму оподаткування згідно із статтею 81 Закону України «Про податок на додану вартість», включається позитивна різниця між сумами податку на додану вартість, нарахованими таким сільськогосподарським підприємством на ціну поставлених ним сільськогосподарських товарів протягом звітного або попередніх звітних періодів, та сумами податку на додану вартість, сплаченими (нарахованими) ним протягом звітного періоду на ціну виробничих факторів, визначених пунктом 81.15 статті 81 зазначеного Закону»;

2) підпункт 5.3.3 пункту 5.3 статті 5 доповнити абзацом четвертим такого змісту:

«До валових витрат платника, який зареєстрований як суб'єкт спеціального режиму оподаткування згідно із статтею 81 Закону України «Про податок на додану вартість», включається від'ємна різниця, розрахована за правилами абзацу другого підпункту 4.2.1 пункту 4.2 статті 4 цього Закону».

6. У Законі України «Про Національний банк України» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., №29, ст. 238; 2000 р., №14-15-16, ст. 121, №42, ст. 351; 2002 р., №5, ст. 30):

1) частину третю статті 5 викласти в такій редакції:

«Національний банк за підсумками року у разі перевищення кошторисних доходів над кошторисними витратами, затвердженими на поточний бюджетний рік, вносить до Державного бюджету України наступного за звітним року позитивну різницю, частина якої в обсязі 25 відсотків, але не менше 1 млрд гривень, щорічно спрямовується на поповнення коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, капіталізацію банків та Державної іпотечної установи, а перевищення витрат над доходами відшкодовується за рахунок Державного бюджету України наступного за звітним року»;

2) пункт 2 частини першої статті 42 викласти в такій редакції:

«2) надає кредити Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за обліковою ставкою,

встановленою Національним банком України».

7. У Законі України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., №5-6, ст. 30):

1) частину п'яту статті 19 доповнити реченням такого змісту: «У разі реорганізації банку за результатами процедури тимчасової адміністрації рішення про надання банківської ліцензії приймається Національним банком України протягом триденного терміну з дня отримання повного пакета документів, зазначених у цій статті»;

2) перше речення частини другої статті 32 викласти в такій редакції:

«Формування та капіталізація банку здійснюються шляхом грошових внесків, крім випадків, передбачених Законом України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» протягом строку його дії»;

3) статтю 56 доповнити пунктом 6 такого змісту:

«6) щодо кількості акцій (паїв) банку, які знаходяться у власності членів виконавчого органу банку, та перелік осіб, частки яких у статутному капіталі банку перевищують п'ять відсотків»;

4) підпункт «з» пункту 4 частини першої статті 73 викласти в такій редакції:

«з) примусової реорганізації банку»;

5) статтю 78 доповнити частинами другою та третьою такого змісту:

«У разі призначення Національним банком України тимчасової адміністрації банку реорганізація банку та емісія акцій банку здійснюються за рішенням тимчасового адміністратора у порядку, який встановлюється Національним банком України.

Тимчасовий адміністратор має право призначити своїм рішенням спостережну (наглядну) раду та правління банку після здійснення ним реорганізації та/або емісії акцій банку»;

6) частину другу статті 90 виключити.

8. У Законі України «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., №5, ст. 30;

2007 р., №2, ст. 15):

1) у частині першій статті 3 слова і цифри «але не більше 1200» замінити словами і цифрами «але не більше 150 000»;

2) частину першу статті 21 доповнити пунктом 41 такого змісту:

«41) щорічні внески Національного банку України від перевищення кошторисних доходів над кошторисними витратами у розмірі, встановленому законом»;

3) частину третю статті 24 виключити;

4) частину п'яту статті 25 викласти в такій редакції:

«Національний банк України має право надавати Фонду кредити за обліковою ставкою, встановленою Національним банком України».

9. У Законі України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., №№5-8, ст. 78, №25, ст. 241, №27-28, ст. 253, №36-37, ст. 278; із змінами, внесеними законами України від 2 вересня 2008 року №346-VI, від 3 вересня 2008 року №354-VI, від 19 вересня 2008 року №565-VI, від 24 вересня 2008 року №589-VI):

1) статтю 13 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«Установити, що у 2008 році державні гарантії за кредитами надаються Кабінетом Міністрів України в установленому ним порядку відповідно до частин першої та другої статті 17 Бюджетного кодексу України загальним обсягом до 10.000.000 тис. гривень».

У зв'язку з цим частини третю та четверту вважати відповідно частинами четвертою та п'ятою;

2) доповнити статтею 331 такого змісту:

«Стаття 331. Установити, що відкрите акціонерне товариство «Державний експортно-імпортний банк України» (БАТ «Укр-

ексімбанк») реінвестує чистий прибуток, отриманий за наслідками 2008 року, та нерозподілений чистий прибуток минулих років у свій статутний капітал, але не менше 500 млн гривень»;

3) статтю 57 доповнити частиною другою такого змісту:

«Міністерство фінансів України щомісячно за результатами виконання місцевих бюджетів надає на термін до дванадцяти календарних місяців безвідсоткові позички на умовах повернення у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку відповідним місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування в обсягах невиконання розрахунково визначених Міністерством фінансів України прогнозних надходжень доходів місцевих бюджетів на 2008 рік, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, визначених у додатку №6 до цього Закону. З цією метою Міністерство фінансів України затверджує на 2008 рік помісячний розпис зазначених доходів та доводить його до відповідних місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Погашення зазначених позичок здійснюється за результатами річного звіту у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України»;

4) абзац перший статті 76 викласти в такій редакції:

«Стаття 76. Установити, що у 2008 році передача в оренду державного та комунального майна здійснюється виключно на конкурсних засадах, крім державного та комунального майна, що передається в оренду бюджетним установам, музеям, підприємствам і громадським організаціям у сфері культури і мистецтв (у тому числі національним творчим спілкам та їх членам під творчі майстерні), громадським організаціям ветеранів, громадським організаціям інвалідів, центрам професійної, соціальної реабілітації інвалідів та центрам ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів, а також підприємствам та організаціям громадських організацій інвалідів, яким визначена доцільність надання державної допомоги відповідно до статей 141, 142 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», Пенсійному фонду України та його органам, державним видавництвам та підприємствам книгорозповсюдження»;

5) доповнити статтями 841 - 843 такого змісту:

«Стаття 841. Установити, що надходження від приватизації державного майна понад обсяги, визначені статтею 22 цього Закону, спрямовуються на створення Стабілізаційного фонду у складі Державного бюджету України в обсягах і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України.

На суму зазначених надходжень до Державного бюджету України Міністерство фінансів України збільшує відповідні показники фінансування, кредитування та видатки державного бюджету понад обсяги, затверджені у додатках №2, №3, №4 до Закону.

Стаття 842. Дозволити Кабінету Міністрів України здійснювати поповнення статутних капіталів державних банків понад обсяги, визначені у додатку №3 до цього Закону, за рахунок надходжень коштів, отриманих від державних запозичень понад обсяги, встановлені додатком №2 до цього Закону, з відповідним коригуванням загального обсягу державного боргу, визначеного статтею 10 цього Закону.

На суму зазначених надходжень до Державного бюджету України Міністерство фінансів України збільшує відповідні показники фінансування та видатки державного бюджету понад обсяги, затверджені у додатках №2, №3 до цього Закону.

Стаття 843. Установити, що за рішенням Кабінету Міністрів України можуть придбаватися акції банків (частки, паї) в обмін на державні облігації України, випущені чи отримані понад обсяги, встановлені додатком №2 до цього Закону, з відповідним коригуванням загального обсягу державного боргу, визначеного статтею 10 цього Закону.

На обсяг випущених державних облігацій України Міністерство фінансів України збільшує відповідні показники фінансування державного бюджету понад обсяги, затверджені у додатку №2 до цього Закону».

10. Абзаці перший та другий пункту 12 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№49-51, ст. 376) замінити одним абзацом такого змісту:

«12. Перетворення Пенсійного фонду в неприбуткову самоврядну організацію здійснюється відповідно до окремо прийнятого спеціального Закону. До прийняття відповідного рішення функції виконавчої дирекції Пенсійного фонду, її територіальних органів виконують відповідно Пенсійний фонд України та головні управління Пенсійного фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі і управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах».

У зв'язку з цим абзаци третій - шостий вважати відповідно абзацами другим - п'ятим.

11. В абзаці першому частини першої статті 9 Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., №5-6, ст. 39; №9-10, ст. 69; 2000 р., №37, ст. 308; 2003 р., №46, ст. 365) слова та цифри «і діє до 31 грудня 2009 року» виключити.

III. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім пунктів 4 і 5 розділу II цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2009 року.

2. Цей Закон діє до прийняття Верховною Радою України у зв'язку із стабілізацією фінансово-економічної ситуації в Україні рішення щодо втрати чинності розділом I цього Закону та щодо редакції відповідних положень законів України, зміни до яких передбачені розділом II цього Закону, але не пізніше ніж до 1 січня 2011 року.

3. До приведення законодавства у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом розробити Порядок використання коштів Стабілізаційного фонду, передбачивши їх використання на напрями, визначені у пункті 1 розділу I цього Закону.

5. Установити, що розміри прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати змінюються відповідно до індексу інфляції (індексу споживчих цін).

6. Кабінету Міністрів України, Національному банку України у місячний строк з дня опублікування цього Закону:

1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону.

7. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня опублікування цього Закону забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

8. Національному банку України у місячний строк з дня опублікування цього Закону розглянути питання доцільності врахування субординованого боргу в основному капіталі банків у сумі до 100 відсотків розміру основного капіталу.

9. Кабінету Міністрів України доопрацювати та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про Державний бюджет України на 2009 рік, який повинен бути розрахований на бездефіцитній основі.

10. Кабінету Міністрів України під час розроблення законопроекту про Державний бюджет України на відповідний рік передбачити кошти для компенсації за рахунок загального фонду державного бюджету втрат сільськогосподарських товаровиробників, що виникли у зв'язку із змінами механізму обкладення податком на додану вартість операцій з продажу переробним підприємствам молока і м'яса в живій вазі.

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

31 жовтня 2008 року
<http://www.epravda.com.ua/publications/490f378943eff/>

Криза надспоживання

Щоб бачити перспективи кризи і здолати її, слід зрозуміти суть кризи, правильно її називати, відкрито прогнозувати її розвиток та діяти достатньо широкими засобами для подолання, а не зводити все винятково до монетарних механізмів.

Як виникає криза надспоживання?

Минулі світові кризи були або кризами надвиробництва (як от в 30-тих роках ХХ століття) або кризами перерозподілу капіталу на різних ринках (наприклад, на ринку енергоносіїв у 70-ті роки ХХ століття), або кризами виникнення нових ринків (як от «криза доткомів» в 2000-му році).

Криза перевиробництва, якщо говорити просто, пов'язана з тим, що товарів та послуг виробляється більше, ніж люди можуть купити та спожити. Кризи перерозподілу капіталів в деякому існуючому секторі економіки виникають тоді, коли починається чисто суб'єктивний перерозподіл капіталів між корпораціями та/чи країнами.

Кризи переінвестування виникають тоді, коли на ринок починають виходити нові сектори економіки, де інтенсивні інвестиції через початкову їх штучно роздуту привабливість не підтверджуються зростанням споживання.

Починаючи з 60-тих років ХХ століття кризи перевиробництва починають помінятися широким розвитком масового кредитування. Але кризи продовжують виникати — вже як результат чисто суб'єктивних спроб перерозподіляти капітали на ринках.

Така криза виникла в 70-ті роки ХХ століття. Коли спроби перерозподілу капіталів нафто-газовими країнами Близького Сходу показують їм, що насправді ніякого перерозподілу не можна зробити, бо зароблені кошти знову тікають туди, де розвиток економіки вищий, вони перестають різко робити такі спроби, хоча і продовжують намагатися перерозподіляти поступово.

Вже починаючи з 80-тих років ХХ століття кризи надвиробництва практично відсутні, а підвищення цін на енергоносії вже не створює криз. Однак світ починає стикатися з новим типом криз. Чому так відбувається?

Це пов'язано з тим, що в 90-ті роки ХХ століття виникають нові сектори економіки, які геть зовсім не пов'язані з виробництвом матеріальних товарів та послуг — в фінансовому секторі виникають деривативи та так звана Інтернет-економіка.

Деривативи, тобто похідні фінансові інструменти, коли актуальні гроші використовуються одночасно в різних місцях та/або в різний час, і Інтернет-економіка, тобто різні економічні операції через Інтернет, створюють віртуальні гроші, які не підкріплені товарами та послугами, але можуть бути конвертовані в кредитні зобов'язання під застави реальних товарів та послуг.

Так звана «криза доткомів», тобто Інтернет-компаній з окремими Інтернет-адресами, які ведуть електронний бізнес, мала місце в 2000 році, і вона була пов'язана з надмірними інвестиціями в Інтернет-економіку, які не могли бути підтвержені відповідним зростанням споживання чистих Інтернет-продуктів.

Хоча криза і вдарила по Інтернет-економіці, вона не призвела до її повного знищення, просто вимоги до ліквідності Інтернет-проектів підвищилися.

Саме ці віртуальні сектори економіки призводять до збільшення загальної маси грошей, що не підтверджена матеріальними товарами та послугами. Оскільки кількість грошей різко збільшується, виникає можливість для банків видавати все більше кредитів, бо ці гроші знову швидко повертаються в економіку.

Тобто віртуальні гроші через банки обмінюються на кредитні зобов'язання тих, хто хоче витратити ще незароблені гроші на реальні товари та послуги. Це зумовлює повну неможливість криз надвиробництва, і породжує нові можливості для бізнесу — масове шалене, нічим необмежене, кредитування та, відповідно, — споживання.

Тобто деривативи, що були спочатку інструментом міжкорпоративного та міжбанківського ринку, стають інструментами ринку індивідуальних споживачів.

Щоб видавати більше кредитів індивідуальним споживачам, потрібно було серйозно змінити декілька засадничих підходів в усьому світі.

По-перше, переконати корпорації різних секторів економіки, що продавати товари та послуги в кредит не менш вигідно, ніж продавати їх безпосередньо.

По-друге, переконати уряди різних країн, що брати кредити вигідно (бо бере і знімає вершки ви, а розплачуються ваші наступники, на яких і вшають усіх собак).

По-третє, створити зв'язку маркетинг-реклама, де маркетинг прогнозує нові потреби, а реклама одразу говорить про те, що у споживача такі потреби вже є, тобто створюється маркетингово-рекламний маховик, який підганяє розвиток споживання.

Все це було зроблено за 90-ті роки ХХ століття. Так було створено світ «інтенсивного розвитку споживання». Реклама просто шаленіє від надмірного втовмачування у мізки: споживай більше, споживай одночасно багато товарів та декілька послуг; відпочивай не раз на рік, а декілька разів; бери кредити, бери великі кредити, бери декілька кредитів; люби гламур, змінюй менш гламурні речі на більш гламурні.

І споживачі майже всі споживали, брали кредити, любили гламур і хизувалися цим, витрачаючи дедалі більше ще не зароблених грошей.

Так було закладено умови нинішньої кризи.

А тепер — розплата і похмілля. Ця криза — не фінансова і не пов'язана з надвиробництвом у фінансовому секторі. Сам по собі фінансовий сектор не може видавати стільки кредитів, як це відбувається сьогодні, без маркетингово-рекламного комплексу.

Отже це — системна криза надспоживання (російською — кризис перепотребления, англійською — crisis of overconsumption).

Вона охоплює всі сектори суспільства — виробництво матеріальних та віртуальних товарів та послуг, фінансовий сектор, маркетингово-рекламний комплекс, урядові політики, сфери державних послуг, зокрема, галузь освіти, медицини, пенсійного забезпечення та військову сферу.

А також суспільні очікування, які досі формуються інтенсифікуючо споживання рекламою та неадекватними урядовими заявами про те, що це фінансова криза, та про те, що її можна подолати монетарними засобами.

Чому важливо правильно називати кризу та попередити про її наслідки?

Здавалося б, ну яка різниця, як цю кризу називати — криза, то й криза, будь-яка криза погана. Але називати кризу «фінансовою» це означає дезорієнтувати людей. Бо вони продовжуватимуть думати, що ця криза пов'язана винятково з негардадами в банках та з курсом валюти. Така дезорієнтація вже призводить до масових фрустрацій, відчаю, депресії і може призвести до поламаних людських долів.

Кризу прямо і відкрито потрібно називати такою, якою вона є — кризою надспоживання. Правильна назва вказує на суть походження кризи і вірно орієнтує людей на дії. Раз це криза надспоживання, то маємо обмежити надмірне споживання.

Маємо переглянути мотивації людей до праці. Влада має чесно та недвозначно сказати: ні — розкошам, ні — розвагам, ні — гламуру; обмежте надмірне споживання; якщо ви взяли багато кредитів, поверніть або кредит, або заставу, хоча б частину, а держава — гарантує допомогу банкам щодо інфраструктури реалізації заставних товарів на ринку.

Якщо не зробити цього сьогодні, то вже через місяць матимемо лавиноподібний процес відмови від сплати за кредити.

В ситуації кризи потрібно завжди говорити правду і обов'язково попереджувати про наслідки паніки, що може виникнути від різкої реакції людей на правду. Людям потрібно довіряти інформацію про майбутнє. Більше того, паніка зазвичай виникає від недовіри до влади, а не від адекватно змальованої перспективи розвитку подій.

Чому люди забрали гроші з банків? Тому що публічна позиція влади з цього питання була відсутня, а не тому, що в банків почалися труднощі.

Чому почався ажіотаж на ринку валюти? Через абсолютну непродуману позицію Голови Нацбанку, який заявив, що до Нового року долар буде коштувати 6 гривень, а не через відсутність доларового резерву у Нацбанку. Отже поки що кризи створює влада, а не економічна ситуація як така.

Окрім того, в попередній статті «Світ змінюється», на перше місце серед базових процесів та серед інструментів боротьби з кризою поставили рекламу. Коментатори та колеги поки що дуже неохоче взагалі дослухаються до такого підходу.

Звичайно, якщо вважати, що це криза

фінансова, то ваші дії будуть адекватні фінансовим процесам — тобто монетарним. Якщо ви починаєте розуміти суть кризи як надспоживання, то робота зі змістом реклами вам не здаватиметься нісенітницею.

Отже правильні дії влади полягають у тому, щоб запросити копірайтерів, рекламодавців та телевізійників і повідомити їм, що зміст маркетингових послань у рекламі не повинен бути спрямований на надмірне споживання, на зростання розваг та відпочинку, на просування гламуру.

Навпаки, зміст реклами має обумовлювати помірне споживання, зменшення розваг та відпочинку, вибір не гламурних, а функціональних товарів та послуг.

Якщо неправильну назву та суть кризи населення через свою некомпетентність не зможе закинути владі, то експерти, а головне — бізнес, їй цього не пробачить. Це означає, що владі потрібно вірно зорієнтувати бізнес.

Тобто, від влади потрібні чіткі послання для бізнесу: спрямовуйте бізнес на внутрішню ліквідність продукції металургії та хімії; орієнтуйтеся на відновлення тих структур економіки, які лінувалися створювати раніше: машинобудування, будівництво мостів та залізниць, будівництво житла на засадах лізингу, а не кредитування, де гарантом виступатиме держава.

Згортайте виробництво гламурних товарів та послуг; спрямовуйте діяльність на розвиток інфраструктур, де держава буде вас підтримувати.

Нарешті найголовніше — неввірно зрозуміла суть кризи та її неввірна назва призводить до того, що використовуються для її подолання винятково економічні теорії, навіть вужче — фінансові теорії, і навіть ще вужче — монетарні теорії.

Звичайно, якусь частину кризи можна подолати економічними, що меншу — фінансовими, і дуже малу частину — монетарними інструментами. Але якщо діяти тільки цими інструментами, то кризу не подолаємо.

Отже сьогодні потрібно чесно сказати, що в Україні немає адекватної теорії, яка би дозволяла зрозуміти та подолати кризу. Розвиток та загострення цієї кризи буде пов'язаний саме з цим — влада та експерти будуть застосовувати наявні економічні теорії та відомі фінансово-економічні засоби.

І лише, коли влада зайде в глухий кут, вона буде готова до якихось теоретичних інновацій або буде зметена силовим чином більш компетентною владою.

Коли ви чуєте слова «фінансова криза», знайте, що або їх говорить некомпетентна людина, або вам брешуть, або вами маніпулюють.

Що робити далі?

Перш за все, потрібно вже зараз почати розробляти теорію сучасної світової кризи, яка би дозволила діяти досить широкими економічними, політичними, соціальними та культурними засобами, щоб її подолати. І в цьому, перш за все, має бути зацікавлений бізнес, бо влада, працюючи в режимі авралу, поки що неспроможна думати про майбутнє.

Але є деякі фундаментальні засади кризи, розуміння яких значним чином впливає на кризу.

Перш за все, під час кризи та рецесії, не можна підвищувати ціни, тарифи та податки. Звичайно це дуже хочеться зробити. І аргументи зрозумілі — люди забрали гроші з банків, їх треба повернути в економіку.

Але робити цього за будь-яких обставин не можна. По-перше, люди цих грошей не віддадуть. Підвищте ціни, будуть шукати щось дешевше, або взагалі відмовлятися від даного сегменту товарів.

Підвищте тарифи, це призведе до масштабної кризи неплатежів. Підвищте податки, люди шукатимуть способи, як уникнути оподаткування або просто не платитимуть.

Під час кризи це відбувається тому, що люди, які забрали свої гроші, вже самі придумали їх використання: на якусь частину вони купили товари довгострокового вжитку, а якісь тримають на життя або на «чорний день».

Ці гроші — це їх персональна або сімейна перспектива. Втрутитися в їх перспективу з боку держави чи бізнесу означатиме налаштувати їх проти держави чи бізнесу.

Більше того, підвищення податків та тарифів не тільки не вирішує головного

завдання — повернення грошей до економіки — але і створює додаткові проблеми: підвищення тарифів створює лавиноподібне підвищення цін.

Зрештою, скільки грошей отримає державний чи міський бюджет через підвищення тарифів, скільки ж і втратить на підвищенні цін, що залежать від цих тарифів. Підвищення цін з боку виробничих компаній призводить до зменшення закупівлі товарів цих компаній, а це, в свою чергу, змушує їх скорочувати робочі місця, тобто вигоди ніякої, а соціальна напруга зростатиме.

Підвищення податків у короткостроковій перспективі може дати зростання їх надходження, але вже через місяць це призведе до зростання безробіття та виникнення нових способів уникнення підвищеного оподаткування.

Отже в ситуації кризи найкращий вихід — замороження цін, податків та тарифів, повернення вже підвищених цін та тарифів після початку кризи, до попереднього рівня. Економіку і так лихоманить, будь-які зміни цін, податків та тарифів громадян, шляхом підвищення тарифів, пояснюється тим, що носії цієї влади є лідерами гламурного споживання.

Саме вони першими запровадили моду на надлишкове дороге житло, автомобілі, одяг, курорти. Це споживання чиновників-депутатів-бізнесменів живилося значним чином корупцією та тінювою економікою.

Ім не хочеться відмовлятися від цього, а доведеться.

Підвищуючи тарифи, вони демонструють не лише прагнення зберегти для себе, через тінювий перерозподіл, докритий спосіб життя, але і свою власну неадекватність та некомпетентність.

Саме з цієї ж причини держава, як уряд, теж має обмежити своє надспоживання. Це означає, що брати будь-які зовнішні кредити під час кризи є не просто безумство, це політична помилка. Під час кризи брати зовнішні кредити означає брати на себе зобов'язання, які з точки зору сьогоднішнього дня, здаються здоланими, але можуть бути зовсім нездолані в післякризовий період.

Звичайно, гіперінфляція світових валют може допомогти в поверненні кредиту, якщо станеться. А якщо не станеться? Якщо навпаки гіперінфляція гривні буде такою нинішньої зовнішнього боргу буде для нас невідомою щодо його обслуговування та повернення?

Більше того, під час кризи будь-які кредити надзвичайно швидко використовуються. Отже це дозволяє уряду ще деякий час не робити кардинальних змін в економічній політиці, тобто запас монетарної ліквідності створює хибне уявлення про стан економіки. В такій ситуації взятий у МВФ кредит краще комусь позичити — це найкраще, що можна з ним зробити.

Існуюча структура органів влади не здатна подолати цієї кризи. Вони збираються скоротити кількість людей, які працюють у державному апараті на двадцять відсотків, в той час, коли слід скорочувати витрати на утримання апарату на двадцять відсотків — погодьтеся, це не одне і те ж, бо скорочення людей не означає аж ніяк зменшення витратів на державний апарат.

Те, що пропонується, призведе до вимивання найменш політично-захисних службовців нижнього рівня, які найбільш близькі до громадян, вони ж часто є людьми старшого покоління та носіями чиновницької компетентності.

Нове покоління високопоставлених чиновників, які отримали свої посади через родинні зв'язки та близькість до політичних

партій та бізнес-груп, більш зубате у відстоюванні власних інтересів. Але менш сумлінне та відповідальне. От саме їх і слід скорочувати, а не рядових виконавців.

Українці стоять також перед необхідністю змінити управлінські підходи до економіки країни. З точки зору ліквідності економіки цілої країни, існує два розрізнення: внутрішня та зовнішня ліквідність країни, монетарна та немонетарна (промислова, інфраструктурна та інноваційна) ліквідність країни.

Зовнішня ліквідність означає, що активи країни мають попит на зовнішньому ринку, внутрішня — на внутрішньому. Монетарна ліквідність досягається винятково фінансовими механізмами, немонетарна — структурною перебудовою економіки, розвитком інфраструктури та інноваціями (розвитком науки та технологій).

Перший урок кризи — зовнішня ліквідність країни повинна конвертуватися у внутрішню, тобто країна повинна бути здатною швидко переорієнтувати всю свою продукцію на внутрішнє споживання.

Яку б зовнішню ліквідність не мали ті чи інші сектори економіки та яких впливових олігархів вони не породжували б, справжня їх ліквідність є внутрішньою. Інакше кажучи, олігархи, що працювали на зовнішній ринок, тепер сподіваються на допомогу цілої країни.

Держава звичайно має допомогти, але нехай власники металургійних та хімічних підприємств пам'ятають про те, що прибутки від експорту продукції металургії та хімії вони не використовували для модернізації технологій та підвищення зарплати, а спрямовували на власне споживання та корупційне політиканство.

Другий урок кризи: дербан та проїдання зароблених на експорті коштів смертельно небезпечний в ситуації кризи. Експортна орієнтація економіки в докризовий період могла б бути тимчасово виправданою, коли країна здійснювала б в цей час структуру перебудову економіки та інфраструктурний розвиток.

Але зароблені на експорті гроші проїдалися та розкрадалися, що вже призводить до край важких наслідків. Отже, потрібно наново збудувати економіку для внутрішнього споживання.

Третій урок кризи: державна політика скорочення машинобудування, знищення науки, відмови від інновацій, стимулювання втечі мізків за кордон — масштабно, кардинально, різко знижує немонетарну ліквідність країни та здатність опиратися кризи.

Політики витіснили тих людей, які могли б не допустити кризи чи ефективно протистояти їй. Отже підвищення внутрішньої ліквідності країни повинно бути здійснене через підвищення промислової, інфраструктурної та інноваційної ліквідності, а не через підвищення винятково монетарної ліквідності.

Четвертий урок кризи: підвищення монетарної ліквідності країни не породжує немонетарної її ліквідності, якщо нема політичної волі та стратегії кризових дій.

Криза — це шанс. Саме зараз можемо зробити структурну перебудову бюджету революцію в країні. Саме зараз можемо відтворити машинобудування, закласти розвиток інфраструктури, провести управлінську, територіальну та соціальну реформи.

Саме зараз можемо почати відроджувати науку та запроваджувати інноваційні підходи. Але якщо влада буде і далі діяти в авральному режимі, вона приречена. Не хотілося б, аби доля влади спіткала і суспільство.

Сергій Дацюк,
Костянтин Матвієнко,
Корпорація стратегічного консалтингу «Гардарика»,
pravda.com.ua

«Новий курс» Франкліна Рузвельта сім висновків для української влади

«Єдине, чого нам варто боятися – це самого страху, того страху, що паралізує зусилля, необхідні для перетворення відступу у наступ»
Це улюблена фраза Франкліна Делано Рузвельта - людини, яку американці чотири рази обирали своїм президентом, людини, яка вивела США з «Великої депресії» і перетворила на найпотужнішу світову державу.

Про Велику депресію і «Новий курс» Рузвельта сьогодні говорять чимало, адже криза 2008 несе світові нові складні виклики. І хоч природа цих криз дещо різна, нагадування того, що і як було зроблено для подолання тієї найбільшої економічної кризи сучасності, очевидно, не буде зайвим.

Отже, як саме діяв Рузвельт задля порятунку своєї країни, і що з того досвіду може бути корисним Україні?

«Мозковий трест» і 100 днів Рузвельта

Основне гасло Рузвельта - діяти швидко та ефективно. Він прийняв присягу президента 4 березня 1933 року. Спадок, який дістався йому від попередника – президента Гувера – був катастрофічним: країна переживала небачену економічну депресію. Лише декілька цифр: станом на 1932 рік промислове виробництво скоротилося на 46%, в деяких галузях, наприклад, в сталевій – на 76%.

За чотири роки кризи збанкрутували 135 тисяч фірм та майже 6 тисяч банків. Кількість безробітних сягала мільйонів, люди втрачали не лише роботу, але й помешкання, виникали такі собі «гуверовські містечка» - поселення безробітних на околицях, побудованих з ящиків. Аби привернути увагу до себе, безробітні влаштували цілі «марші», походи на великі міста.

Балотуючись на посаду президента США, Рузвельт добре розумів, на що йде - адже до цього він двічі був губернатором штату Нью-Йорк і добре знав там реальну ситуацію.

Ухваливши рішення балотуватись, він звернувся за допомогою до найкращих вчених та економістів країни, створивши так звані «Мозковий трест».

Найвідоміші його представники – професори Колумбійського університету Р. Молі, Р. Тагвелл та А. Берлі. Саме вони, разом з майбутнім президентом, були розробниками програми, яку потім назвуть «Новим курсом».

Власне, ця програма трималася на трьох китах:

«Відхід від ідеології «саморегульованого ринку» і початок планування капіталістичної економіки;

забезпечення мінімальних соціальних гарантій та створення робочих місць для того, аби уникнути «соціального вибуху»;

«політика добросусідства» у міжнародній сфері.

Вже 9 березня, через 5 днів після вступу Рузвельта на посаду, Конгрес зібрався на екстрену сесію. Метою конгресменів було ухвалення законів, що були основою «Нового курсу».

За 100 днів роботи законодавцями був схвалений пакет із 15 головних законопроектів, які дозволили суттєво змінити ситуацію в країні. Причому Конгрес був повністю на боці свого президента і підтримав всі його ініціативи.

Про необхідність об'єднання заради країни в Україні не говорить хіба що лінивий, однак до реальних справ традиційно не дійшло.

У період кризи ми маємо абсолютно недієздатний парламент, президента, для

якого головний ворог – глава уряду, та політичну еліту, яка, схоже, навіть не усвідомлює тих викликів, перед якими постала країна.

Жодна політична сила не має більш-менш зрозумілого та системного плану дій, і при цьому жоден політичний лідер навіть не спробував зібрати людей, що здатні генерувати ідеї, та розробити таку програму.

Жоден з цих лідерів не заявив чесно та відкрито, що готовий взяти на себе повну відповідальність за ситуацію в країні. Цим поняттям «відповідальність» українські політики досить вміло жонглюють, перекидаючи як гарячу кульку з рук у руки.

Отже, висновок перший – витрачаючи час на з'ясування питання «хто винен» та затягування з пошуком відповіді на питання «що робити», відсутність відповідального лідера, невміння залучати реальних фахівців до розробки програм та законодавчих актів та нездатність всіх гілок влади діяти швидко й ефективно робить країну щодня все більш вразливою перед світовою кризою.

«Санация» банківської системи

Енергійності Рузвельта щодо порятунку фінансової системи країни варто було б повчитися вітчизняним політикам.

Вже на другий день після інавгурації він закрав всі банки в країні для проведення операції «примусового лікування». Банківські канікули тривали тиждень - до 10 березня.

9 березня конгрес схвалив закон про надзвичайну допомогу банкам, який давав президенту широкі права щодо реорганізації банківської сфери.

За ніч з 9 по 10 березня Рузвельт доручив надрукувати 2 мільярди доларів. Найнявши декілька сотень співробітників, Бюро друку зробило це, і забезпечило грішми 12 найбільших міст Америки, де наступного дня поновили свою роботу банки Федеральної резервної системи.

Далі відкрилися банки, які пройшли перевірку, натомість частина з них була визнана банкрутами. В результаті це призвело до укрупнення та посилення банківської системи.

12 березня Рузвельт звернувся до американців. Його бесіду «біля каміну» по радіо слухали 60 мільйонів американців. Він намагався пояснити людям ситуацію і що його уряд робитиме для того, аби її виправити. Очевидці кажуть: після пояснень президента, ажіотаж довкола банківських вкладів вдалося зупинити.

А вже ближчим часом був прийнятий закон про страхування депозитів, який передбачав відрахування банками внесків у страховий фонд, з якого і виплачувалися депозити у разі банкрутства банку. Це зупинило відтік грошей і паніку.

До речі, чимало експертів тоді закликали Рузвельта провести націоналізацію банків,

однак від цього рішення він утримався.

Віктор Ющенко теж заявляє, що націоналізації в країні він не допустить, і пропонує в ухваленому парламентом законі низку заходів, які колись втілював у життя Рузвельт.

Однак, навряд чи після дій влади щодо курсу національної валюти українці здатні повірити цим лідерам щодо ефективності вітчизняної банківської системи. Адже, якщо ще влітку курс гривні штучно піднімали, переконуючи з усіх екранів телевізора, що українська валюта дуже міцна, а вже восени, ця валюта за кілька днів втрачає 30% вартості, складається вперте враження грабунку населення.

Висновок другий: допоки влада не навчиться бути чесною і діяти порядно відносно своїх громадян, паніки та ажіотажі будуть неминучими дестабілізуючими чинниками на ринку. Основний капітал влади – довіра, а заробити її можна лише ефективними та зрозумілими всім діями.

Перезапуск промисловості

Наступним викликом для Франкліна Рузвельта стала ситуація в промисловості. 16 червня 1933 року Конгрес ухвалив закон про відновлення національної промисловості NIRA - National Industrial Recovery Act. Цей закон відміняв принцип «вільної конкуренції» і запроваджував принципи «чесної конкуренції».

Асоціація підприємців розділила всю промисловість на 17 груп, кожна з яких мала виробити свій кодекс, який вміщував обсяги виробництва, рівень зарплати, тривалість робочого тижня, ринок збуту, єдину політику ціни.

Підприємства, які працювали у відповідності до цих умов, навіть мали власний значок, яким маркувалися їх продукція. Американці, традиційно купували товари з цими значками, бойкотуючи товари, що їх не мали.

По-друге, закон регламентував умови праці, вперше вводив мінімальну погодинну оплату в розмірі 25 центів, нормований робочий тиждень, а також дозволяв об'єднуватися у профспілки та підписувати колективні договори.

По-третє, він передбачав державне замовлення для промисловості на суму 3,3 мільярди доларів – на будівництво доріг, мостів, аеропортів, випуск військової продукції, тощо.

До речі, сам Рузвельт говорив, що милітаризація, вкладення коштів в ВПК є одним з найефективніших шляхів виходу економіки країни з економічної кризи.

Висновок третій: держава повинна, навіть зобов'язана встановлювати правила гри, рівні для всіх. Держава має проводити

нормальну соціальну політику, адже якщо постійно випробовувати терпіння людей, то воно може просто луснути. Наслідки відомі, про них писав ще Маркс.

До речі, пам'ятаєте вже забуте гасло Майдану: «багаті поділяться з бідними». Воно не настільки фантастичне, і в період криз саме держава має забезпечувати його виконання.

Як казав Рузвельт великим промисловцям про робітників – «якщо ви не готові забезпечити їх інтереси сьогодні, завтра вони просто вас знищать».

Громадські роботи

«Людям потрібні не подачки, а робота» - ще одна з улюблених фраз Рузвельта. Держава забезпечувала безробітних мінімальною допомогою. Завданням для Рузвельта стало забезпечити їх роботою.

Для цього існувало державне замовлення на так звані громадські роботи, що включали в себе будівництво доріг, шкіл, аеродромів, електрифікацію містечок, насадження зелених зон, тощо. Найбільше уваги приділялося зайнятості молоді, для них будувалися спеціальні трудові табори.

Дуже велике значення Рузвельт приділяв проекту, який мав назву «Адміністрація долини ріки Теннесі». Це був один з найбільш регресивних районів на півдні країни. І саме там уряд ухвалив рішення будувати гідроелектростанцію.

Це вирішувало відразу декілька проблем: забезпечувало енергією виробництво азотних добрив та дозволяло державі втрутитися на ринок поставок електроенергії, оскільки ця сфера була монополізована приватним капіталом.

Поки що в Україні офіційно послали у примусову відпустку 25 тисяч людей, ця цифра збільшується щодня. За оцінками економістів, вже до літа кількість безробітних в країні може сягнути 10% працездатного населення.

І коли ці 3 мільйони людей опиняться на вулиці, а бюджет буде не здатен забезпечити їм матеріальну допомогу, влада мусить робити щось, аби зайняти цих людей - інакше наслідки будуть катастрофічними.

Що робити – питання найменш актуальне: як і 75 років в США, в Україні треба будувати дороги, мости, аеродроми, готелі та інші інфраструктурні комплекси. До речі, це цілком в контексті підготовки Євро-2012, а, отже, під це реально залучити ще й іноземні інвестиції.

В країні час запроваджувати альтернативні джерела енергії, що Європа активно робить останній десяток років. А для цього потрібні люди, яких може найняти держава.

Те ж саме стосується і сільського

господарства. Воно потребує інвестицій і робочих рук. В той час, коли світ говорить про харчову кризу, яка насувається, Україна має бути готовою скористатися з наявності кращих європейських чорноземів. Агропромисловий комплекс має бути потужним і сучасним.

Тож, висновок четвертий: влада має відмовитися від популізму і політики «утримання всіх і вся». Матеріальна допомога має бути мінімальна, а більшість бюджетних грошей має йти на державні замовлення під конкретні програми, мета яких – перспективний розвиток країни.

Зовнішня політика

Зовнішню політику від Рузвельта історики назвали політикою «добраго сусіда».

З одного боку він втілював в життя доктрину Монро, тобто проводив політику на розвиток обох частин американського континенту, закритого для європейської колонізації, сповідував ізоляціонізм у відношенні до Європи.

Америка намагалася всіляко залишатися поза війною, аж поки японці не напали на Перл-Харбор. Війна дала величезний поштовх економіці США, однак Рузвельт завжди працював для того, аби створити світ, максимально захищений від війни. Його справедливо вважають одним із батьків сучасного світопорядку та Організації об'єднаних націй.

П'яте. Свого часу Франклін Рузвельт зрозумів, що в період глобальних криз світ стає дуже нестабільним, а це загрожує словесними конфліктами. Але виграв в таких конфліктах зазвичай той, хто до них готовий, та не бере в них участі.

Це, напевно, теж варто нагадати українським керівникам, які постійно намагаються використати зовнішню карту для внутрішньої боротьби, забуваючи, що це не тільки розділяє країну, а й робить її слабкою і вразливою.

Політика відкритості

Популярність Рузвельта ґрунтувалася на тому, що він постійно спілкувався з американцями. Виступи по радіо були регулярними, там президент пояснював своєму народу, чому він діє так чи інакше і говорив про результат, який вдається досягнути.

Кажуть, що в людей, які слухали ті радіоэфіри з Білого дому, складалося враження, ніби президент говорив з ними, як з друзями, говорив зрозумілою мовою і ніколи не приховував проблем. Він говорив про економічні реформи та про дії США в період Другої світової війни.

До цих розмов Рузвельт готувався – він ретельно читав пресу та особисто намагався читати листи простих американців, оскільки це давало йому можливість не відірватися від свого народу.

Тож висновок шостий. За час від Рузвельта донині світ винайшов значно більше методів комунікації, однак, складається враження, що вони лише віддаляють політиків від народу.

Здається, що політики вже просто готові переселитися в телевізор, в якому бачать інструмент для здобуття електоральних дивідендів. Однак вони не помічають, що люди спостерігають за цим всім як за шоу, яке не має жодного стосунку до реального життя.

Політики мають дивитися не лише в об'єктиви телекамер, вони повинні знати, чим живе їх народ. Інакше, ці дві половини живуть різним життям.

Останній висновок: роль особистості в історії варто переоцінити...

Американці говорили, що Франклін Рузвельт зробив для своєї країни більше, ніж міг би зробити Ісус Христос.

Президент, який був прикутий до інвалідного візка, казав, що це благо, оскільки дозволяє йому повністю присвячувати свій час роботі та своїй країні. Аристократ з блискучою освітою, він завжди знав, як живуть прості люди і запровадив в країні основні соціальні стандарти для захисту людини праці.

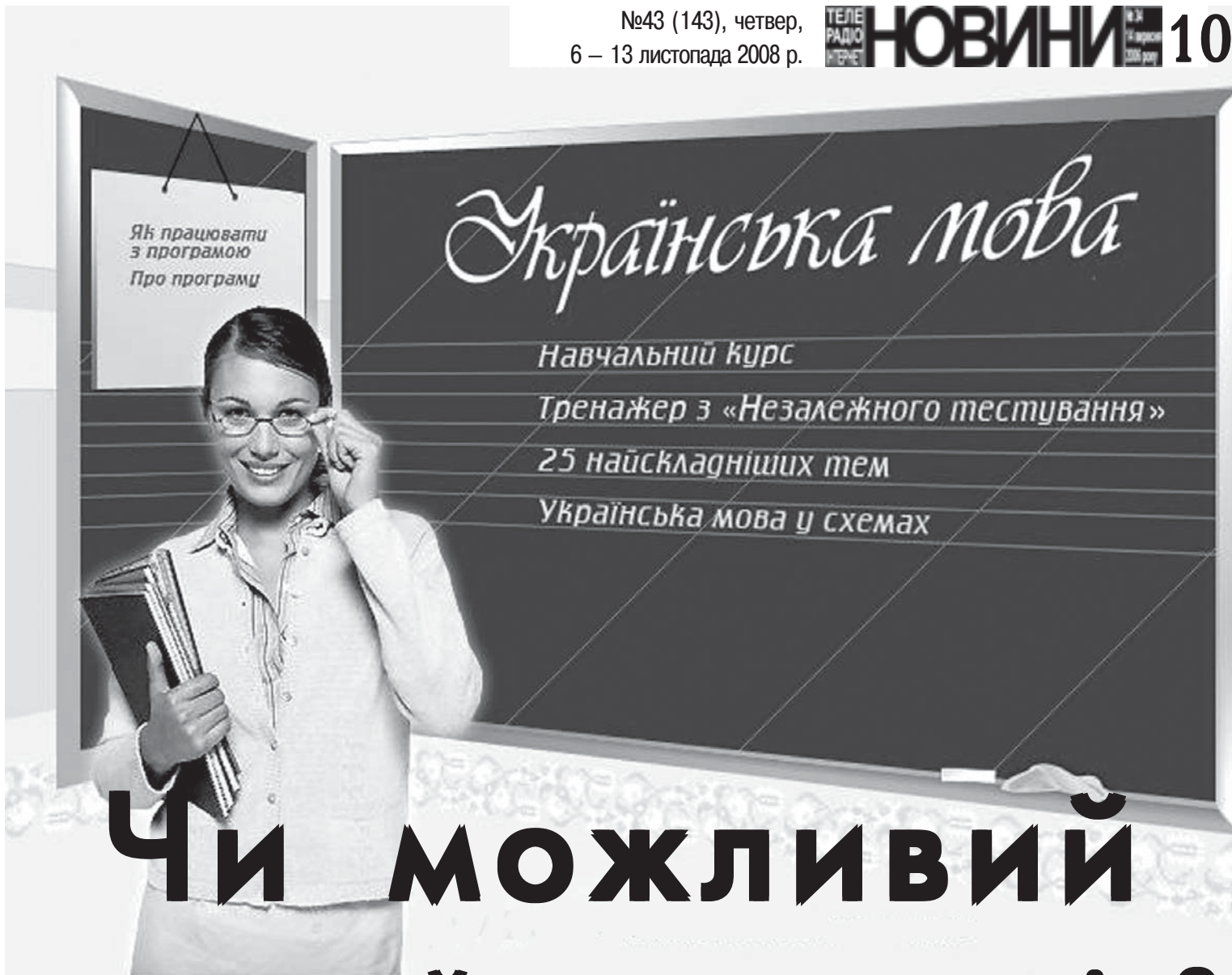
Він завжди був відкритим і доступним, мовки сприймав закиди у прихильності до соціалістичних ідей, але навіть в кризові роки зміг відстояти основні демократичні цінності.

І останнє - він завжди був готовим взяти всю відповідальність на себе.

На жаль, порівнювати щось або когось з українських реалій у цій частині просто не доречно...

Вікторія Сумар, Інститут масової інформації pravda.com.ua

Нещодавно Сергій Львович і Борис Колесніков – впливові люди з оточення Рината Ахметова – заявили, що вони не проти того, щоб актуалізацію мовної проблематики відкласти на п'ять років. Цей факт відразу викликав реакцію з боку Віктора Януковича. «Ми, – категорично заявив він, – зробимо все, щоб російська мова стала другою державною». Отже, змагання на «мовному фронті» ведуться не лише між прихильниками українського національного відродження і захисниками прав «рускоязычного населення», а по trochu перекидаються в стан регіоналів. Схоже на те, що все це викликано виключно передвиборчою ситуацією. Ахметову справді треба терміново визначитися у мовному питанні, з ким би він не надумав «дружити» і створювати коаліцію.

Чи можливий «мовний» компроміс?

Власне, заявив його соратників тим і пояснюється, що безпека капіталів і власності, а не безпека якоїсь мови, є головною проблемою будь-якого капіталіста, тоді як Януковичу ніяк не виходить не загострювати мовне питання. Адже як можна сподіватися на переконливу перемогу на виборах, знявши гасло «Два язика – один народ»?

Мовне питання є найгострішим політичним питанням у сучасній Україні, бо від його розв'язання залежить етнічна сутність України в історичній перспективі: бути їй справді національною, як, наприклад, Польща, чи такою собі квазіукраїнською державою з поступовим виродженням української мови і, як наслідок, переходом українства в інший етнічний стан.

Національні питання референдумами не розв'язуються. Найчастіше вони розв'язуються в інший спосіб як, зокрема, на Кавказі. «Мовний» компроміс в Україні, якщо хочемо зберегти її єдність, має бути досягнутий національною елітою.

Впливові в країні люди мають домовитися про системний план національного розвитку українського суспільства. Звичайно, компроміс передбачає взаємні поступки. Чи можливі вони і в чому могли б полягати? Але спочатку про те, хто чого хоче.

Вони хочуть двомовності та проголошення російської мови державною. 10-у статтю Конституції вони намагаються змінити або обійти: то вони «проштовхують» у Верховній Раді Європейську Хартію, то проводять рішення місцевих рад про визнання російської мови регіональною, то погрожують проведенням «мовного» референдуму, то закидають у Верховну Раду серії законопроектів, в яких ставлять російську мову у рівні права з українською.

Вони кажуть, що це робиться заради справедливості, забезпечення законних

прав російськомовних громадян та заради єдності України.

Ми хочемо проводити в Україні політику українського національного відродження. Ми хочемо йти не тим шляхом, яким пішли білоруси, а хочемо вести свій народ шляхом, який пройшли чехи і поляки, тобто шляхом повернення до своїх національних витоків і своєї мови.

Ми теж хочемо двомовності, але в тому сенсі, щоб усі українці навчилися української мови та не соромилися користуватися нею.

Мова опанується не з підручників, а з життєвої практики. Тому ми хочемо, щоб її можна було почути не тільки в селах, на базарах і вокзалах. Потрібно, щоб вона голосно звучала з телеприймачів і в кінотеатрах.

Треба, щоб в Україні загальний наклад газет українською мовою становив не 9%, як зараз, а принаймні 70%. Ми не хочемо українізувати російських дітей, але ми хочемо, щоб українські діти мали реальну можливість навчатися українською мовою в школах та університетах.

Якщо говорити коротко, ми хочемо нарешті припинити в Україні зросійщення українців по всій Україні. Наша принципова позиція полягає в тому, що ми готові до максимального забезпечення мовних прав росіян, але не за паперової, як зараз, а за реальної державності української мови.

За столом переговорів сторони мотивуватимуть свої позиції. Вони наполягатимуть на врахуванні реалій. Вони посилатимуться на Хартію регіональних мов і мов нацменшин, яка нібито визнає існування регіональних мов, на прагнення своїх виборців, на своє бажання об'єднати Україну і українців. Вони посилатимуться на існування держав, де є дві і більше офіційних мов.

Ми будемо говорити про те, що мільйони українців стали «руско-

язичними» внаслідок тривалої дискримінації української мови і фізичного знищення української інтелігенції.

Ми казатимемо, що було б справедливо в умовах незалежної держави змінити ситуацію. Ми будемо посилатися на те, що Хартію у нас навмисне перекрутили і зарахували в ній російську мову до мов, що вимирають в Україні.

Ми скажемо, що в державах, де офіційними проголошено дві мови, державною фактично є одна, а інша є державною лише формально, що й призводить до міжетнічних збурень, які спостерігаються зараз, наприклад, у Бельгії.

Ми нарешті скажемо, що нації, які мали б дві мови, у природі не існує, бо якщо нація має дві мови, то це вже дві нації, а не одна. Отже, проголошення російської мови державною або регіональною для сходу і півдня України призведе до розпаду української нації на дві нації.

Якщо вони говоритимуть, що це не так, ми порекомендуємо їм прочитати книгу Василя Волги «Культурная война в Украине 2004-20?», в якій є розділ, який так і називається: «Два украинских этноса: неоспоримая реальность».

Волга «теоретично» пробує довести існування двох українських етносів. Якщо взяти до уваги, що захисниками російської мови в Україні є відомі політики з українськими прізвищами (Симоненко, Левченко, Лук'яченко, Колесніченко, Голенко, Деркач, Чайка, Удовиченко, Бабенко тощо), створюється враження, що Волга є близьким до істини.

Якщо його «теорема» про існування двох українських етносів є аргументом, то тут слід визнати, що він має бути визнаним Національною Академією Наук України і Верховною Радою. А оскільки цього не сталося і навряд чи станеться, ми наполягатимемо на тому, що ще не втрачено шанс для згуртування українців

і повернення їх усіх в одне етнічне лоно.

Вони стануть посилатися на думку виборців та вимагати проведення «мовного» референдуму. Ми ж їм нагадаємо, що згідно з даними останнього перепису населення (чим це не референдум?) більшість населення східних і південних областей назвали себе українцями.

Так, українцями визнали себе у Донецькій області 56% населення, у Харківській – 70,7%, у Запорізькій – 70,8%, у Дніпропетровській – 79,3%, в Одеській – 62,8%, у Миколаївській – 81,9%, у Луганській – 58%.

За результатами перепису майже 88% усього населення України у 2001 володіло українською мовою. Якщо говорити про нібито російськомовні області, то тут об'єктивними є такі показники: у Миколаївській області заявили про володіння українською мовою 91,1% населення, у Херсонській – 93,2%, у Донецькій, Луганській, Запорізькій і Одеській областях – в кожній по понад 75%. Про володіння українською мовою повідомили 93,7% киян.

Янукович поскаржився на те, що ми не хочемо враховувати інтереси половини населення. Діти, мовляв, плачуть, бо трудно їм навчатися українською. Російським дітям, що живуть в Україні, ми готові гарантувати навчання в школах і університетах їхньою російською мовою, але без дискримінації українців.

Є дві позиції, з яких ми принципово не зійдемо. Ми ніколи не погодимося на «второй государственной», бо він через рік стане «первым государственным», а через кілька років «единственным государственным».

Ми також не погодимося на впровадження поняття «регіональних мов», насамперед тому, що це є шлях до розколу українського етносу на два етноси і в перспективі до створення двох українських держав.

Ми ніколи не погодимося розв'язувати мовне питання, виходячи з поділу населення України на його українськомовну і «рускоязычну» частини, а лише з поділу на українців, росіян, білорусів, поляків, євреїв, татар, гагаузів, кримських татар тощо.

Ми будемо твердо наполягати на тому, що так звані «українці», тобто частково «розукраїнені» українці, є сферою нашої, а не їхньої турботи. Наприклад, у Донецьку, за даними перепису населення, проживає 46,6% українців і 48,2% росіян.

Отже у Донецьку кількість шкіл з українською і російською мовами викладання мала б бути приблизно однаковою. Проте фактично, українською тут є лише одна школа. Лише одну українську школу відкрито також у Луганську.

Ми можемо проявити готовність до перегляду питомої ваги «російських» шкіл у Києві та в інших містах у контексті прав національних меншин, але ми наполягатимемо на перегляді питомої ваги української мови в школах Криму й Донбасу та в університетах по всій Україні, більшість з яких назвати сьогодні українськими язык не повертається.

Мовне питання є багатограним і має стосунок не лише до політики, а насамперед, до історії, лінгвістики, соціальної психології, педагогіки, методики вивчення мов, етики тощо.

Широка публічна дискусія між авторитетами у перерахованих галузях наук могла б наблизити політиків і олігархів до компромісу у мовному питанні. А поки що він виглядає мало реальним.

Юрій Гнаткевич
pravda.com.ua

Зачистка сепаратизму

Метастази сепаратизму, які час від часу вражають український схід і південь, цього разу вразили захід України, зокрема Закарпаття. Сьогодні дуже часто проводять паралелі між тим, що відбулося у Сіверодонецьку в 2004 році та Мукачевому, де нещодавно було проголошено так звану «республіку Підкарпатська Русь».

У даному випадку паралелі очевидні. І все ж, між Сіверодонецьким з'їздом та авантюрою у Мукачевому є суттєві відмінності.

Але спочатку про спільне. Передусім треба констатувати, що як у 2004 році так і сьогодні було здійснено посягання на територіальну цілісність країни. При цьому дуже добре продумано час і місце для політичної провокації.

У 2004 році країна перебувала у складній політичній ситуації й під сильним тиском з боку Москви. У 2008 році закарпатські сепаратисти скористалися слабкістю влади та складною соціально-економічною ситуацією, зумовленою глобальною фінансовою кризою.

Візуально теж усе виглядало на один манер: істеричні заклики до «самовизначення» на тлі російських прапорів та скандування привезеної групи підтримки.

Водночас існує чимало відмінностей.

По-перше, у Сіверодонецькому з'їзді взяла участь велика кількість депутатів усіх рівнів, керівників центральних органів державної влади та місцевого самоврядування на чолі із чинним тоді прем'єр-міністром України та кандидатом у президенти Віктором Януковичем.

У Мукачевому зібралися мало відомі «русини», які нікого не представляли й не мали жодних повноважень ухвалювати якісь рішення. Найвідоміший з

них якийсь Сидор, що називає себе священником московського патріархату і лідером русинського руху.

По-друге, треба відверто зізнатися, що захід у Сіверодонецьку в 2004 році проходив на території, де чимало людей фактично підтримувало його ініціаторів та проголошені на ньому гасла.

Про це красномовно свідчать результати голосування за кандидатуру Януковича, який переконливо переміг на сході України свого опонента Віктора Ющенка.

У Мукачевому все було навпаки: сепаратисти зібралися у місті, що неподалік від Хусту, який у 1939 році був столицею Карпатської України, що постала завдяки потужному націоналістичному рухові, який очолювала Організація Українських Націоналістів.

На відміну від Луганської області, Закарпаття – це регіон, де традиційно сильні впливи мають націоналістичні, антикомуністичні й антиросійські сили. Крім того, Закарпатська область межує із галицькими областями, де сепаратизм вважається не просто чимось ганебним, а національною зрадою.

Врешті-решт, існує різне ідеологічне підґрунтя для сепаратизму на сході й заході України. В Сіверодонецьку було проголошено намір утворити «південно-східну українську автономну рес-

публіку». Тобто під впливом проросійських сил, передусім Партії регіонів на території унітарної України робилася спроба створити квазідержавне утворення як плацдарм для політичного шантажу офіційного Києва, який, на думку сепаратистів, потрапив під вплив галичан та їхнього націоналізму.

У Мукачевому все складніше. На прапорі тамтешніх сепаратистів не просто російські державні символи, а намагання з їх допомогою виправдати існування насправді неіснуючої етнічної групи – «русинів».

Більше того, у хвалених на «Європейському конгресі підкарпатських русинів» документах наголошується, що відтворюється русинська державність у статусі від 22 листопада 1938 року, тобто, коли Української держави ще не існувало.

Таким чином «русини» відверто заявляють про свою зневагу до самої ідеї незалежності України. Крім того, як стверджує згадуваний уже Сидор, на з'їзді «обрано державний виконавчий уряд».

Іншими словами, йдеться про створення паралельних до вже існуючих органів місцевої влади структур, незаконність яких очевидна. Щоб усе виглядало серйозно, сепаратисти пригрозили: мовляв, якщо до першого

грудня влада не відреагує на їхні заклики, то «русини готові самостійно проголосити свою державність». Яким чином це буде зроблено, поки що не відомо.

Отже, сепаратистські з'їзди в Сіверодонецьку та Мукачевому переслідували одну мету – розчленувати Україну, однак при цьому «природа» русинського і сіверодонецького сепаратизму є різною за своєю аргументацією та методами реалізації.

Впадає у вічі й те, що русинські сепаратисти, не маючи серйозної підтримки і соціальної бази ведуть себе виключно, можна сказати – по-хамськи.

А тепер кілька слів про реакцію на сепаратизм у Закарпатті. Вслід за ВО «Свободою» практично усі політичні сили державницької орієнтації засудили це явище й вимагають від СБУ рішучих дій.

На перший погляд, в СБУ є всі законні підстави й можливості присікти на корені це ганебне явище: з'їзд відбувався легально, його учасники відомі, їх не багато, ніхто особливо не виступає на їх захист.

Проте, виконуючий обов'язки глави СБУ Валентин Наливайченко уже заявив, що «сепаратистські організації в Україні не несуть серйозної загрози для безпеки країни», а тому є підстави вважати, що справа «русинських сепаратистів» може бути спущена на гальмах, а бо ж учасники цієї антиукраїнської й антидержавної акції відбудуться легким переляком.

Ось тут і криються серйозні небезпеки.

Треба відзначити, що підготовка до з'їзду русинів, який здійняв так багато галасу, відбувалася на очах центральної і місцевої влади, правоохоронних органів. Зокрема, у березні минулого року Закарпатська обласна рада на сесії ухвалила рішення визнати русинів корінною національністю Закарпаття.

А вже у червні цього року в Сваляві відбулося засідання організації русинів «Сойм Підкарпатської Русі», де ухвалено рішення «затвердити атрибути державності Підкарпатської Русі-Закарпаття» та проголосити відновлення «Конституції Автономії Підкарпатської Русі».

В результаті – з'їзд сепаратистів у Мукачевому. Такою є ціна байдужості й легковажності.

Якщо навіть припустити, що події на Закарпатті справді не несуть загрозу територіальній цілісності країни, то в Криму ця проблема реальна й пекуча. А тому бездіяльність спецслужб, влади в цілому щодо русинського заклоту, неминуче дасть про себе знати на півострові. І тоді може статися так, що зачистки від сепаратизму вже буде пізно проводити.

Богдан Червак
pravda.com.ua

Передплатний індекс – 96202

Свідчення про державну реєстрацію: серія КВ № 10670 від 25.11.2005 р.
Засновник і видавець – Агентство інформації та реклами
МЕДІА-ЗАХИСТ
вул. Володимира Великого, 18, Львів, 79053, тел.: 234 02 97, факс: 297 60 97, e-mail: dr_novunu@ukr.net

Передрук будь-яких текстових чи візуальних матеріалів, надрукованих у газеті, можливий за письмовою згодою редакції при обов'язковому посиланні на видання.

Редакція зберігає за собою право редагувати та скорочувати матеріали, які публікує. Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій.

Матеріали, позначені «на правах реклами», публікуються на комерційних умовах. За достовірність реклами відповідальність несе рекламодавець.

Передплатний індекс – 96202, передплатна ціна на один місяць - 5,08 грн.; на три місяці - 15,24 грн.; на шість місяців - 30,48 грн.; на рік - 60,96 грн.

Державний комітет зв'язку України УДПЗ "Укрпошта"		На газету журнал		96202 (індекс видання)		Ф. СП-1					
АБОНЕМЕНТ		На газету журнал		96202 (індекс видання)		Кількість комплектів					
«...Новини» (найменування видання)											
На 2008 рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Кому											
(Прізвище, ініціали)											
Куди											
(поштовий індекс)								(адреса)			
ДОСТАВОЧНА КАРТКА											
ПВ		місце		літер		На газету журнал		96202 (індекс видання)			
«...Теле, -радіо, -інтернет Новини» (найменування видання)											
Вартість		передплати		грн.		коп.		Кількість комплектів			
		перееадресування		грн.		коп.		коплектів			
На 2008 рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
поштовий індекс		місто		село		район		область		вулиця	
код вулиці											
буд.		корп.		кв.							
Кому											
(Прізвище, ініціали)											

Редакція:

головний редактор – Олександр Корець, заступник головного редактора – Олег Пендерецький, технічний редактор – Богдан Богач, дизайнер – Христина Хоростіль, відділ політики – Назар Зазай, відділ економіки – Роман Старший, відділ мистецтва – Оксана Клименко, відділ телеогляду – Марина Дяків, відділ радіоогляду – Ольга Сало, відділ аналітики – Анатолій Горинь, відділ новин – Валерій Потоцький.

Філії (кореспондентські пункти):
м.Київ – Оксана Клименко, м.Івано-Франківськ – Ельвіра Блінцова, м.Тернопіль – Галина Михайлова, м.Луцьк – Олександра Бігун, м.Рівне – Григорій Кремінський, м.Житомир – Павло Письменний, м.Хмельницький – Микола Миколайчук, м.Чернівці – Костянтин Журавчак.

Адміністрація:
директор – Олена Сахарук, головний менеджер – Віталіна Пенягіна.

Реклама:
Христина Карась тел.: 242 54 80, факс: 297 60 97, моб.: 8 097 749 59 73 e-mail: dr_novunu@ukr.net

Технічна підтримка редакції:
НВКФ «Техноекс», директор – Олександр Ренн. **Юридичне обслуговування:** Віталій Руцак.

Друк:
«Видавничий дім «Молода Галичина» (м.Львів, вул.Угорська, 14).

Номер підписано до друку о 21.30. Зам. № 1404. Наклад: 30000 прим.

Сучасний екологічний будинок – під ключ!

Вперше у Львові!

«ЕКО-БУД»

Компанія «ЕКО-БУД»
будує сучасні екологічні будинки (від котеджів до резиденцій преміум-класу)

м.Львів, вул. Володимира Великого, 18, 7-й пов.,
тел.: 032 234 02 97; 032 242 54 80;
8 067 372 97 20; факс: 032 297 60 97.

Компанія «Еко-Буд» використовує сучасні технології каркасного будівництва доступного екологічно безпечного житла, які відзначаються високими тепло-, звукоізоляційними, енергозберігаючими, протипожежними характеристиками, вологонепроникними властивостями, легкістю та міцністю конструкції, можливістю використання будь-яких матеріалів для зовнішньої та внутрішньої обробки, комфортабельністю проживання та визнані найкращими у світі (Midwest group one: SIP) з точки зору економії коштів, матеріалів, технічних засобів, робочої сили, термінів будівництва незалежно від пори року (до 3-х місяців).
Компанія «Еко-Буд» будує сучасні дво-триповерхові споруди громадського та комерційного призначення, надбудовує (добудовує) поверхи та мансарди.

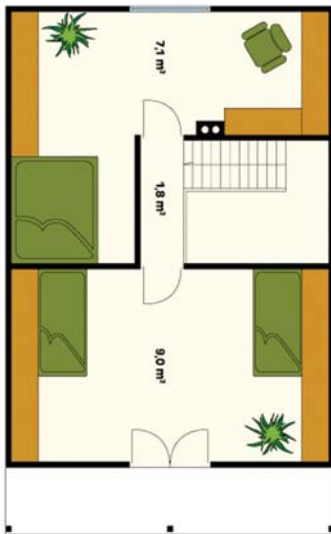

\$32880

\$128240

Площа забудови – 40,7 м²
Загальна площа – 54,8 м²
Мінімальні розміри ділянки – 20,6 x 17,1 м

Площа забудови – 129,7 м²
Загальна площа – 160,3 м²
Мінімальні розміри ділянки – 20,65 x 21,05 м

Програма кредитування індивідуального житлового будівництва: «Сучасний екологічний будинок – під ключ!»*

Вперше у Львові!

УКРІНБАНК

пропонує міжнародні кредити від Bank Paroalim (Ізраїль) за програмою індивідуального житлового будівництва «Сучасний екологічний будинок – під ключ!»*

- Термін кредитування: до 15 років.
- Внесок власними коштами: 10-20%.
- Річна відсоткова ставка: в гривнях – 25%; в доларах США та в євро – 17%.
- Щомісячна комісія за обслуговування кредиту: 0,2%.
- Разова комісія за розрахунково-касове обслуговування: 100 грн.

(Ліцензія НБУ №23 від 10.01.2002 р.)

- Вартість 1м² житла не перевищує \$800.
- Будівництво здійснюється на земельній ділянці замовника протягом трьох місяців.
- Забезпечення кредиту – інша ліквідна нерухомість, після підписання акту приймання споруди та оформлення її у власність – новозбудований будинок (за бажанням замовника).

- Витрати клієнта при отриманні кредиту: щорічне страхування майна на період користування кредитом – 0,4-0,6% від вартості застави; незалежна експертна оцінка нерухомості для іпотеки; послуги нотаріуса при оформленні договору купівлі-продажу та договору іпотеки.

Чекаємо Вас за адресою: м.Львів, вул. Володимира Великого, 18, кредитний відділ, тел.: 032 297 16 52.

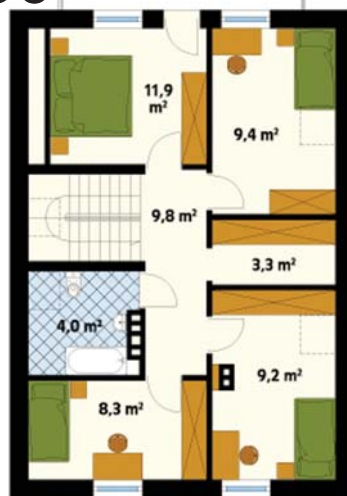

\$101760

\$122480

Площа забудови – 101,8 м²
Загальна площа – 127,2 м²
Мінімальні розміри ділянки – 16,45 x 21,05 м

Площа забудови – 131,0 м²
Загальна площа – 153,1 м²
Мінімальні розміри ділянки – 18,99 x 22,00 м

*«Сучасний екологічний будинок – під ключ!» – якісний, енергоощадний та комфортний котедж, зі стопроцентним ступенем готовності, надійний термін експлуатації якого – 80-100 років з мінімізованими витратами на обслуговування, побудований за інноваційною дерев'яною каркасною технологією при використанні екологічних матеріалів.